

**UNIVERZA V LJUBLJANI  
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE**

Matej Grah

**Primerjava dveh režimov v političnem sistemu Severne Koreje**

Diplomsko delo

Ljubljana, 2016

**UNIVERZA V LJUBLJANI  
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE**

Matej Grah

Mentor: red. prof. dr. Igor Lukšič

**Primerjava dveh režimov v političnem sistemu Severne Koreje**  
Diplomsko delo

Ljubljana, 2016

## **Primerjava dveh režimov v političnem sistemu Severne Koreje**

Severna Koreja je totalitarna diktatura, ki ji vlada ena oseba, tako imenovani Vrhovni vodja. Vrhovni vodja je poleg vodenja države tudi vodja Delavske stranke v Severni Koreji, Nacionalne obrambne komisije in Korejske ljudske vojske. Že od samega začetka Severna Koreja predstavlja poseben politični sistem, ki je nastal po interpretaciji izkušenj komunističnega sistema v Sovjetski zvezi. V začetku je bila Severna Koreja vzpostavljena po marksistično – leninističnih načelih, po letu 1970 se je preoblikovala v totalitarni režim. Celotno delovanje in način vodenja politik se nanaša na ideologijo Juche, kateri je bila v obdobju Kim Jong Ila dodana še ideologija Military First. V diplomskem delu sem predstavil politični sistem Severne Koreje, značilnosti nastanka in rojstva totalitarne države. Osrednji cilj diplomske naloge je primerjava političnih režimov Kim Jong Ila in Kim Jong Una in izpostaviti ključne razlike in spremembe političnega sistema. Poudarek je na sistemu Kim Jong Una, ki je spremenil način vodenja v primerjavi s predhodnikoma. Osrednja analiza bo vprašanje o prihodnosti in ključnih potezi Kim Jong Una. Sam politični sistem in delovanje je zelo personalizirano in sloni na lojalnosti Vrhovnemu vodji in delavski stranki.

Ključne besede: Vrhovni vodja, Džuche, Kim Jong Il, Kim Jong Un.

## **The comparison of two different regimes in the political system of North Korea**

North Korea is a totalitarian dictatorship which is ruled by one person called the Supreme leader. The Supreme leader is, besides ruling the country also the leader of Working party in the North Korea, National Defence Committee and Korean People's Army. From the very start, North Korea represents a specific political system that arose after the interpretation of experiences in communist system in Soviet Union. North Korea was, at the beginning, established according to Marxist and Leninism ideology, but after 1970 it had redesigned into a totalitarian regime. The entire operations and the manner of running politics are based on Juche ideology, which in the period of Kim Jong Il the Military First ideology was added to. In my degree paper I have introduced the political system of North Korea, the characteristics of origin and birth of totalitarian state. The main objective of the degree paper is the comparison of political regimes of Kim Jong Il and Kim Jong Un as well as explosion of the main differences and changes of political system. The emphasis is on Kim Jong Un system, which changed the way of leadership in comparison with predecessors. The main analysis will also be the question of the future and key moves of Kim Jong Un. The political system itself and its work is highly personalized and therefore based on loyalty to the supreme leader and working party.

Key words: Supreme Leader, Juche, Kim Jong Il, Kim Jong Un.

# KAZALO

|                                                             |    |
|-------------------------------------------------------------|----|
| 1 UVOD .....                                                | 5  |
| 2 TEORETSKO METODOLOŠKI OKVIR NALOGE.....                   | 6  |
| 2.1 Cilji diplomske naloge .....                            | 6  |
| 2.2 Teze .....                                              | 6  |
| 2.3 Metodologija .....                                      | 7  |
| 3 ZGODOVINA IN NASTANEK SEVERNE KOREJE .....                | 8  |
| 3.1 Korejska vojna in koncentracija moči Kim Il Sunga ..... | 9  |
| 3.2 Formacija in razvoj monolitnega sistema.....            | 10 |
| 3.3 Kim Jong Illov vzpon na oblast.....                     | 11 |
| 3.4 Kim Jong Unov vzpon na oblast .....                     | 12 |
| 4 Totalitarni sistem in ideologije.....                     | 15 |
| 4.1 Totalitarni sistem.....                                 | 15 |
| 4.2 Ideologija Juche.....                                   | 16 |
| 4.3 Omejitve ideologije Juche .....                         | 17 |
| 4.4 »Military First« ideologija (Songun).....               | 18 |
| 5 Politični sistem Severne Koreje .....                     | 18 |
| 5.1 Suryong sistem .....                                    | 18 |
| 5.2 Vloga formalnih voditeljskih teles .....                | 20 |
| 5.2.1 Korejska delavska stranka (WPK) .....                 | 20 |
| 5.2.2 Politbiro Korejske delavske stranke .....             | 21 |
| 5.2.3 Državna obrambna komisija.....                        | 22 |
| 5.2.4 Centralna vojaška komisija (CMC).....                 | 22 |
| 5.2.5 Kim Jong Unovi aparati moči .....                     | 22 |
| 5.3 Zunanja politika.....                                   | 25 |
| 5.4 Vloga medijev .....                                     | 26 |
| 6 Primerjava Kim Jong Il – Kim Jong Un.....                 | 27 |
| 6.1 Spremembe v političnem sistemu .....                    | 27 |
| 6.2 Proces Decision-makinga .....                           | 29 |
| 6.3 Težave Kim Jong Una .....                               | 30 |
| 6.4 Primerjava načina vodenja .....                         | 33 |
| 6.5 Stabilnost sistema.....                                 | 35 |
| 7 Sklepne ugotovitve in zaključek .....                     | 38 |
| 8 Literatura .....                                          | 40 |

# 1 UVOD

Politični režim Severne Koreje je eden od najmanj poznanih in raziskanih političnih sistemov v svetu, kar ga dela še bolj zanimivega. Glavno vprašanje za raziskovalca je prav gotovo, kaj je vplivalo na nastanek takšnega sistema in kaj je tisto, kar ga še vedno dela dokaj stabilnega.

Diplomsko delo bom začel z zgodovinskim nastankom in vzponom idejnega očeta Severne Koreje Kim Il Sungom. V zgodovinski del sem vključil vzpon Kim Jong Ila in Kim Jong Una. Podrobneje sem opisal proces konsolidacije Kim Jong Una, kajti v tem obdobju od leta 2011 doživlja politični režim največ pretresov.

Nadaljeval sem s teoretično razlago totalitarnega režima in jo poskušal aplicirati na primer Severne Koreje, ki sicer ni tipičen totalitarni sistem, ampak ima posebne karakteristike. Pomembna je razlaga ideologije Juche, ki v Severni Koreji predstavlja življenjsko vodilo in način življenja. Poglavje sem zaključil s kratko razlago Kim Jong Ilove politične ideologije Military-First.

Kwang-seo (2013) je zapisal, da je pomembno razumeti dejstvo, da sam poskus razumevanja Severne Koreje ni samo ekspresija pozitivnega odnosa ali čustven odnos do države, enostavno jasen pregled zgodovinskega ozadja severnokorejskega sistema in notranje logike je nujno potrebna za jasno razumevanje samega režima, kajti sama ignoranca Severne Koreje in negativne prisposobe ne bodo nikoli pripeljale do razumevanja drugačnosti.

Diplomsko delo sem nadaljeval s predstavitvijo političnega sistema, Suryeong usmerjena sistema. Predstavil sem ključne aparate države, ki so zadolženi za sprejemanje politik. Vključil sem tudi osebne aparate moči Kim Jong Una, ki so se pojavili šele z njegovim prevzetjem oblasti. Poglavje zaključujem z opisom vloge medijev in kratkim opisom zunanje politike.

V zadnjem poglavju se osredotočam na primerjavo samega načina vodenja političnega sistema pod obema voditeljema, primerjavo odločevalske politike, primerjavo sprememb, ki sta jih uvedla v času svoje ere, in na koncu bom opisal ključne probleme Kim Jong Una pri konsolidaciji oblasti.

## **2 TEORETSKO METODOLOŠKI OKVIR NALOGE**

### ***2.1 Cilji diplomske naloge***

Politični sistem Severne Koreje je v današnjem svetu nekaj posebnega, saj predstavlja skrivnost, katera je redko kdaj primer analize. Moja diplomska naloga temelji na razumevanju nastanka Severne Koreje in vzpostavitvi unikatnega političnega sistema. Osnovni cilj bo opis in primerjava dveh političnih režimov, Kim Jong Ila in Kim Jong Una, ki sta Severni Koreji vladala v okviru istega političnega sistema. Pri tem bom poskušal priti do podatkov, ki kažejo na pomembne razlike v načinu vodenja sistema v dveh različnih obdobjih. Čeprav je bil sistem kot tak nastavljen že daleč nazaj v sredini 20. stoletja, pa kljub temu vsak »Vrhovni vodja« stremi k določenim spremembam, ki bi mu omogočile uveljavljanje avtoritete in moči. Večjo pozornost bom namenil trenutnemu režimu Kim Jong Una in ugotoviti, na kakšen način vzpostavlja avtoriteto. Za lažje raziskavo sem si zastavil tri teze, preko katerih sem poskušal priti do končnega cilja.

### ***2.2 Teze***

Za raziskavo sem si postavil naslednje tri teze, ki jih bom poskušal potrditi:

1. Čeprav naj bi Vrhovni vodja v Severni Koreji predstavljal ključno odločevalsko telo, pa v režimu Kim Jong Una temu ni tako.
2. Politični režim Kim Jong Ila in Kim Jong Una je navidez zelo podoben, kljub temu pa so se zgodile številne spremembe v sami strukturi in načinu izvajanja oblasti.
3. V eri Kim Jong Una je politični sistem neprestano na preizkušnjah, kar kaže na določeno nestabilnost sistema.

Čeprav je Severna Koreja totalitarna diktatura na čelu z enim posameznikom, pa ima elita okrog Kim Jong Una zelo vidno in pomembno funkcijo. Elita predstavlja »vrhovne možgane«, politično telo, ki igra ključno vlogo pri kontroli in izvajanju moči (Institute for Unification Education 2014).

Drugo tezo bom poskušal dokazati prek sprememb, ki jih je uvedel Kim Jong Un po smrti svojega očeta na pobudo elite. Kim Jong Il je sinu zapustil fundamentalno spremenjeno državo, sam pa je vodenje države prevzel brez izkušenj in priprav. Ni mu uspelo preprečiti ekonomskega upada, niti mu ni uspelo vzpostaviti nove ekonomske strukture. Sistem je bil primoran v ekonomske in družbene spremembe, ki niso več sovpadale z ideologijo sistema. Kot pravita Dürkop in Yeo, se je pojavil konflikt interesov, ljudje počasi izgubljajo potrpljenje in želijo spremembe, severnokorejska elita pa zaenkrat to dobro zatira (Dürkop in Yeo 2011).

Tretjo tezo želim dokazati z analizo večih avtorjev, ki so pisali o konsolidacijskem obdobju Kim Jong Una od leta 2011 do danes. Prek interpretacije virov želim ugotoviti, ali je sistem stabilen ali nestabilen in kaj vpliva na stabilnost sistema.

### ***2.3 Metodologija***

Prvi korak v diplomski nalogi bo analiza zgodovinskih virov na temo Severne Koreje, kjer bom poskušal orisati sam nastanek države ter sam razvoj ideologije. Pri tem se bom naslanjal na avtorja Kwang Seo, ki je leta 2013 izvedel študijo primera na temo Severne Koreje. Avtor oriše celoten nastanek in zgodovino Severne Koreje, sam bom uporabil le moderno zgodovino nastanka državne tvorbe. Uporabljena bo opisna metoda za lažje razumevanje nastanka režima in pa današnjega načina vodenja.

V nadaljevanju bom uporabil primerjalno analizo, s katero bom prikazal razlike in podobnosti med režimoma v dveh obdobjih. Pri tej analizi se bom opiral na vire, ki govorijo o sami strukturi političnega sistema in pa tudi politik zunaj meja države. S primerjalno analizo bom poskušal potrditi svoje teze o obstoju razlik v sami strukturi političnega sistema med dvema različnima voditeljema (Dürkop in Yeo 2011; Worden 2008).

V diplomskem delu bom uporabljal predvsem sekundarne vire, kot so znanstveni članki, različni tiskani viri ter študije primera, ki se neposredno nanašajo na temo preučevanja.

### 3 ZGODOVINA IN NASTANEK SEVERNE KOREJE

Zgodovina osnutka monolitnega političnega sistema sega v leto 1960, ko je bil sistem pod nadzorom anti-Japonskih gverilskih sil Kim Il Sunga. Več kot pol stoletja kasneje ta mit o Kim Il Sungu in njegovih osvobodilnih silah še vedno služi kot edini razsodnik in regulator državne vladajoče ideologije v Severni Koreji. Severni Koreji so vladale tri generacije, vendar so vsi nasledniki postali vladarji preko dednosti, kar pomeni, da v tej državi ne more priti na prestol nobeden, ki ni v krvni liniji s Kim-il sungom. Sam nastanek dinastije torej sega v avtoritarno vladavino Kim Il Sunga, po tem ko se je boril proti Japonski in Mandžuriji v času japonskega kolonialnega obdobja. Kim Il Sung je leta 1931 stopil v kitajsko Komunistično partijo, v času Informbiroja je bila ustanovljena miselnost »One Party per Country«, da mora biti le ena komunistična stranka na vsako državo, zato so se tudi Korejci pridruževali kitajski Komunistični stranki. Preko gverilskega bojevanja proti Japonski in Mandžuriji pa se je Kim Il Sung dokazal in tako se je začel ustvarjati mit o njegovih odličnih političnih predpostavkah in vzponu na vladavino po osvoboditvi od japonskega kolonialnega reda. Do osamosvojitve je prišlo 15. avgusta 1945 po delitvi na 38. vzporedniku, kljub temu pa je še vedno obstajal močen vpliv Sovjetske zveze (Kee Kwang-seo 2013, 13–15).

Nekateri člani komunističnih združenj v Severni Koreji so nasprotovali ideji ene stranke v državi, vendar niso imeli pravih protiargumentov, Kim Il Sung pa je imel tudi podporo Sovjetske zveze in tako je bil konec leta 1945 izvoljen za glavnega tajnika komiteja, ki je bil neodvisen od komunistične stranke. Naslednje leto je postal predsednik severnokorejskega začasnega ljudskega komiteja, ki je bil prvi centralno avtoritarni organ v Severni Koreji. S tem se je povečala centralna moč in imela je večjo moč kot administrativni komite. Ta začasni ljudski komite je povzročil »demokratsko revolucijo«, predvsem z nekaterimi reformami, med katerimi je bila tudi kmetijska reforma, ki je bila ključna za vzpostavitev novega sistema (Kee Kwang-seo 2013).

Rojstvo nove države Severne Koreje je bilo težavno predvsem zaradi boja med Sovjetsko zvezo in Združenimi državami Amerike, prav ti državi pa sta kasneje postavili Severno Korejo na politični zemljevid. Leta 1946 je bila ustanovljena severnokorejska Delavska stranka, člani stranke pa so bili vsi, ki so sodelovali v vojni proti Japonski in Mandžuriji, Kim Il Sung pa je postal voditelj Severne Koreje. Vzpostavitev Delavske stranke je bila nujna, saj je združila sile levega krila. Konec leta 1946 so bile izvedene prve volitve, ki pa niso bile običajne demokratične volitve z večjim številom kandidatov, ampak so bile volitve po

sovjetski metodi, in sicer glasovanje z da ali ne. V naslednjih dveh letih je potekala vzpostavitev nujnih organov ter sprejetje ustave leta 1948, Kim Il Sung je bil potrjen za premiera Severne Koreje in določena je bila vlada. Ključni možje v državi so bili tisti, ki so ključno prispevali k osvoboditvi proti Japonski. Kim Il Sung se je na videz hotel izogniti monopolu moči, saj je poudarjal nacionalno legitimnost Demokratične ljudske republike Koreje. Sovjetska zveza je vedno imela močan vpliv v Severni Koreji, kljub temu pa so se že takrat pojavljali lažji spori med državama, eden od njih je izbira imena za državo, pri kateri je Sovjetska zveza predlagala »Ljudska demokratična republika Koreja«, Kim Il Sung pa se je odločil za »Demokratična ljudska republika Koreja« (Kee Kwang-seo 2013, 19–22).

### ***3.1 Korejska vojna in koncentracija moči Kim Il Sunga***

Povod v vojno so bila dejanja Kim Il Sunga, ki se je odločil za združitev vojaške sile z južnim delom, pri tem pa je zaprosil za pomoč Stalina, ki je pomoč zavrnil zaradi potencialnega vmešavanja ZDA. V začetku leta 1949 so potekali številni boji med Jugom in Severom. Ob drugem obisku Kim Il Sunga v Moskvi leta 1950 je Stalin pristal na vojaške plane Severne Koreje, temu pa so sledili siloviti napadi na Južno Korejo. Kljub prepričanju, da se ZDA ne bodo vmešale v vojno, so ZDA organizirale vojaške sile in skupaj s silami Združenih narodov pomagale Južni Koreji, kar je sprožilo kontra pomoč Sovjetske zveze in Kitajske. Vojna med Korejama je bila napeta vse do leta 1953, ko so podpisali mirovni sporazum in določili mejo po 38. vzporedniku (Kee Kwang-seo 2013).

Najbolj dramatičen učinek vojne na področju Korejskega polotoka je bila koncentracija moči v rokah Kim Il Sunga. Le nekaj mesecev po začetku vojne je bil Kim Il Sung proglašen za vrhovnega poveljnika korejskega naroda. V Severni Koreji je bila aretiran Park Hon-yeong zaradi izdaje in antinacionalnega kriminalnega delovanja, saj naj bi pomagal ZDA z informacijami iz Severne Koreje. Prav zaradi aretacij tako imenovanih »izdajalcev« se je moč Kim Il Sung le krepila, ključna pa je bila tudi vojska Sovjetske zveze, kateri pa ni uspela združitev celotnega polotoka. Severnokorejsko vodstvo je tudi obtoževalo Sovjetsko zvezo za neuspeh v vojni, zaradi tega so se odnosi skrhali in Severna Koreja je začela kazati znake, da se ne bo povezovala z nobeno drugo državo in bo stopila na pot samozadostnosti (Kee Kwang-seo 2013).

### **3.2 Formacija in razvoj monolitnega sistema**

S koncem vojne leta 1953 je prišla na površje škoda, ki jo je vojna povzročila. Severni Koreji ni ostalo drugega, kot da se povsem osredotoči na povojno rekonstrukcijo države. Korejska vojna je povzročila uničenje ekonomije, ki pa je potrebna za konstrukcijo socializma, kot si ga je zamislil Kim Il Sung. Kim Il Sung je izkoristil pravi trenutek in preko socialistične revolucije na svojo stran pridobil kmete in delavce, ki so bili največji podporniki stranke in vodstva. Korejska vojna je bila torej ključna za usmeritev politike v Severni Koreji, saj so torej preko socialističnega procesa hoteli ponovno vzpostaviti uničeno ekonomijo in stabilizirati ter omogočiti ljudem boljše življenje. Politika Kim Il Sunga je bila razvoj težke industrije, obenem pa vzporedno grajenje lahke industrije ter kmetijstva. Tak način rekonstrukcije pa je potegnil za sabo precej žrtvovanja ter predvsem točkovni razvoj območij. Delali so po načinu triletnega ekonomskega načrta, katerega cilj je bil ultimativna realizacija socialistične industrije. Obenem je Kim Il Sung s pomočjo masovne podpore izločal nasprotnike, tudi na samem vrhu (Kee Kwang-seo 2013, 25–30).

Po smrti Stalina je v Severni Koreji sledila največja kriza po korejski vojni. Kim Il Sung je Hruščova zaprosil za finančno pomoč za ekonomsko konstrukcijo, katera pa ni pomagala, zato je bil Kim Il Sung pod pritiskom kritik Yeonan skupnosti v Severni Koreji. Podporniki nasprotovanja Kim Il Sungu so bili aretirani in obtoženi kriminalnih dejanj, kasneje pa tudi izgnani v Kitajsko in Sovjetsko zvezo. Najpomembnejši faktor spodletelega poskusa odstranitve Kim Il Sunga je bila ljudska sprejetost Kim Il Sunga kot vladarja in voditelja socialistične revolucije in to, da so bili njegovi podporniki na najvišjih mestih v stranki, administraciji in vojski. Odstranitev političnih nasprotnikov zaradi incidentov leta 1956 je dalo jasen signal konca dinamičnosti v enostrankarskem sistemu. Od tega dogodka dalje je politika Severne Koreje stopila nasproti vzpostavitvi monolitnega sistema na čelu s Kim Il Sungom. To je bila politična zmaga za Kim Il Sunga, ki si jo je priboril z večletno odstranitvijo svojih političnih nasprotnikov. Pripadniki Yeonan in sovjetskih skupnosti v Severni Koreji so bili umaknjeni iz političnega življenja, leta 1961 pa so tudi končali s prvim planom socialistične industrializacije. Proces vzpostavitve monolitnega sistema je vključeval tudi kult osebnosti Kim Il Sunga. Pojavil se je torej kult osebnosti, tako imenovani »Suryeong«, katerega vloga ni bila le sodelovanje pri uradnih ceremonijah, ampak prisotnost pri vseh privatnih funkcijah. Za popoln monolitni politični sistem pa je Kim Il Sung rešil tudi vprašanje nasledstva, kajti njegov sin Kim Jong Il je bil vzgajan v krogu njegovega tabora,

izobrazil se je v elitnih šolah in kasneje delal na ministrstvih. Leta 1972 je Severna Koreja dokončno oblikovala socialistično ustavo, v kateri so bili vsi temeljni socialistični dejavniki ter dodatno oblikovani po načelu Juche ideologije kot glavnemu vodilu. Sestava nacionalnih avtoritarnih organov je bila popolnoma spremenjena po načelih nove ustave. Kim Il Sung je postal »Susang« (predsednik vlade) in »Juseok« (predsednik države). Z vzpostavitvijo monolitnega sistema je Severna Koreja spremenila družbo, v kateri ni bilo več boja za oblast med različnimi političnimi skupinami. S koncem boja za oblast se je kapaciteta družbene kohezije v unitarni avtoriteti povečala. Severna Koreja je zavrnila ideološki pluralizem, pluralizem svobodne družbe. Za utrjevanje monolitnega sistema je severnokorejsko vodstvo nenehno spodbujalo izgradnjo socialistične ekonomije in spodbujalo združevanje na podlagi uspehov v zgodovini (Kee Kwang-seo 2013, 28–33).

### ***3.3 Kim Jong Ilov vzpon na oblast***

Kim Jong Ilovo dedovanje moči je bilo dolgoročno, trajalo je 20 let. Začelo se je s Kim Jong Ilovim prevzetjem Korejske delavske stranke, nadaljevalo s prevzemom vojske in na koncu s prevzemom administrativne veje oblasti. Aktivno strankarsko življenje je začel kot svetovalec Centralnega komiteja, saj je končal študij iz politične ekonomije. Kot naslednik Kim Il Sunga je bil proglašen že leta 1961 na pobudo članov Centralnega komiteja. Leta 1980 je bil izglasovan za direktorja političnih zadev v Centralnem komiteju in za člana Centralne vojaške komisije. Po smrti Kim Il Sunga leta 1994 je Kim Jong Il prestavil uradno nasledstvo za tri leta, da bi si pridobil zaupanje ljudi in elite. Leta 1997 je bil proglašen za generalnega sekretarja stranke in tako uradno podedoval moč v državi. Kim Jong Il je imel več sinov in hčera, najstarejši sin Kim Jong-nam se je izognil Severni Koreji in študiral v Evropi, kasneje pa se je nastanil na Kitajskem. Kim Jong Un je njegov najmlajši sin in leta 2009 proglašen za naslednika Kim Jong Ila. Kim Jong Un ima sicer starejšega brata, ampak ta naj ne bi imel želje po moči in tekmovanju. Po drugi strani pa je Kim Jong Un kazal voditeljske sposobnosti vse od rojstva. Med leti 1996–2000 je študiral v Švici, ampak se je vračal v Severno Korejo ob pomembnih dogodkih (rojstni dnevi, državni praznik, dan ustanovitve stranke). Kim Jong Un ni poznal življenjske situacije v Severni Koreji, zato je večkrat primerjal Severno Korejo z okoljem, kjer je študiral. Kim Jong Il si je prizadeval izboljšati odnose med Severno in Južno Korejo, medtem ko Kim Jong Un nikoli ni bil takega mnenja. Med leti 2002 in 2007 je obiskoval Kim Il Sungovo Vojaško akademijo, ki je bila nujno potrebna za nadaljnjo politično

kariero. Imel je podporo številnih visokih funkcionarjev, predvsem zaradi tega, ker so spoštovali in verjeli v njegovega očeta (Ju-cheol 2013, 61–63).

V začetku leta 2010 je bilo javno potrjeno, da bo Kim Jong Un prevzel vodenje Severne Koreje po smrti Kim Jong Ila. Takrat je zasedal mesto podpredsednika Centralne vojaške komisije in generala korejske Ljudske vojske. Decembra 2011, po smrti Kim Jong Ila pa tudi uradno prevzame mesto poveljnika korejske ljudske vojske in Centralnega komiteja in s tem pridobi popolno avtoriteto nad vojsko (Ju-cheol 2013).

### ***3.4 Kim Jong Unov vzpon na oblast***

Kim Jong Il je leta 2008 vzpostavil posebno skupino, ki bi zagotovila njegovemu nasledniku Kim Jong Unu miren prevzem režima. Ta skupina je pomagala Kim Jong Unu pri odločitvah in svetovanjih pri politikah znotraj Severno Korejskega režima. Ta posebna skupina je imela tri člane Choe Ryong-hae, Kim Kyong-hui in Jang Song-taek. Pomagali so mu pri situacijskih težavah in pri vzpostavljanju ključnih odnosov. Kim Kyong-hui je opravljala vlogo vodje skupine in je edina lahko verbalno diskutirala o politiki z Kim Jong Unom. Preko diskusij ga je učila in mu svetovala pri odločitvah v določenih političnih primerih. Imela je možnost veta na vse odločitve razen na Kim Jong Unovo. Jang Song-taek je vodil Kimov Osebni sekretariat in skrbel za ekonomski in notranje varnostni aparat. Choe Ryong-hae je bil ključen mož za zagotavljanje lojalnosti vojske (Gause 2015, 54).

Kim Jong Ilova želja je torej bila, da prestolonaslednik postane Kim Jong Un, začetno pomoč pa prejema od posebne skupine. Jang Song-taek ni bil v nadaljnjih načrtih, ko posebna skupina ne bo več potrebna, zato je imel drugačne cilje in je bil pobudnik upora znotraj Severne Koreje. Jang je avgusta 2012 obiskal Kitajsko z namenom odmrznitve Kimovega družinskega računa, ki je bil potreben za funkcioniranje Kim Jong Una. Kitajske oblasti so račun, ki se je nahajal v Hong Kongu, zamrznili, zato je Kim Jong Un poslal Janga za rešitev tega problema. Jang na Kitajskem ni bil uspešen, razlog za to naj bi bilo Jangovo sodelovanje s Kitajsko, preko katerega bi Severna Koreja morala pristati na kitajske ekonomske reforme. Jang je imel skrivno zavezništvo s Kitajsko in če Kim Jong Unu ne bi uspelo dobiti denarja, bi Jang postal desna roka novega vrhovnega poveljnika. Neuspešen obisk Kitajske je tako vzbudil dvom v lojalnost Janga in Kim Jong Un je sprožil preiskavo. Jang je skupaj z nekaj visokimi funkcionarji pripravljaj upor proti Kim Jong Unu. Upor se je dogajal leta 2013, in

sicer z blokado izvoza premoga in rakov, ki sta najpomembnejša produkta izvoza Severne Koreje. Ko je Kim Jong Un to ugotovil, je poslal vojsko na uporniške kmetije, kjer pa so bili sprva poraženi od Jangove vojske, ob dodatnih okrepitvah so aretirali pobudnike upora in istega leta so jih javno umorili. Jang je bil odstavljen iz vseh položajev in obtožen antistrankarstva in antirevolucionarnih dejanj (Gause 2015, 55–58).

Po neuspelem uporju Janga je Kim Jong Un odredil notranjim organom takojšnjo preprečitev kakršnihkoli organiziranj uporov. V prvem letu po uporju ni bilo vidnih sprememb v vodstvu najpomembnejših organov. Leta 2014 se je začel postopen generacijski premik iz 76 na 62 let. Kljub načrtovani generacijski menjavi so bili zamenjali le štirje visoki funkcionarji. Kljub pričakovanju popolne menjave vodstva po uporju Jang Song-taeka je Kim Jong Un previdno in v naprej načrtovano zamenjal le ključne posameznike, ki neposredno vplivajo na njega. Končalo se je tudi obdobje posebne skupine, saj naj bi Kim Jong Un do leta 2015 uspešno vzpostavil svojo moč in je v zadnji fazi transformacije diktatorskega modela za direktno kontrolo nad izvajanjem politike. Namesto posebne skupine ga zdaj obkrožajo starejši svetovalci, ki imajo veliko moč pri svetovanju, ampak ne morejo diktirati politike (Gause 2015, 58).

V času režima Kim Jong Una je prišlo do več manjših uporov, največji je bil Jangov leta 2013, ki je sodeloval tudi s Kitajsko in večimi visokimi funkcionarji. Upor je bil ostro zatrt, kar nekako kaže na veliko moč Kim Jong Una, po drugi strani pa to kaže na neskladnost in neenotnost znotraj političnega sistema. Vse kaže na veliko posvečanje Kim Jong Una problemu notranje stabilnosti, kar lahko predstavlja veliko nevarnost za sistem. Z razkritjem podatkov o poskusu upora se kažejo tudi slabosti sistema, torej tudi politika Kim Jong Una ne kaže na stabilnosti. Dokazi kažejo na to, da poteka boj za oblast in na otežavljeno konsolidacijo moči in doseganja ciljev. Znotraj samega sistema obstaja strah širšega vodstva, kaj bo sledilo. Kim Jong Unu primanjkuje legitimnosti, ki sta jo imela njegov oče in stari oče. Ob večanju nestabilnosti lahko to preraste v javno nezadovoljstvo, ki ga sistem ne bo mogel nadzirati. Kljub strogemu režimu bi lahko prišlo do upora višjih funkcionarjev (Gause 2015, 60).

Vse od prevzema oblasti Kim Jong Una leta 2012 so se začela pojavljati vprašanja o njegovih sposobnostih vodenja režima in sprejemanja pomembnih odločitev. Severna Koreja predstavlja območje izjemne moči v rokah vrhovnega vodje, ki je naenkrat pristala v zelo mladem Kim Jong Unu. Po smrti Kim Jong Ila je sledilo tranzitno obdobje, saj so hoteli

pripraviti teren za naslednika Kim Jong Una. Sama priprava in proces prevzema političnega sistema je potekalo dolgotrajno, Kim Il Sung je za pripravo rabil 25 let, medtem ko Kim Jong Il okrog 20 let. Zaradi tega se je postavljalo vprašanje ob prevzemanju oblasti Kim Jong Una, kajti potrebno je bilo preučiti, koliko podpore ima iz elite. V prvih štirih mesecih po smrti Kim Jong Ila je prišlo do kar nekaj sprememb, najbolj udarne so bile usode nekaterih ključnih faktorjev v obdobju Kim Jong Ila. Kim Jong Un se je hotel znebiti nekaterih političnih funkcionarjev, saj je rabil kader, kateremu zaupa. Takšne spremembe so se zgodile v vseh sektorjih, analize iz leta 2012 so pokazale, da je nameščal ljudi, ki so mu dolžni lojalnosti in s katerimi je imel dobre odnose. Imel je kar nekaj težav, predvsem na področju vojske, kjer je spremenil celotno strukturo na vrhu, leta 2013 pa ponovno celotno vojaško in varnostno vodstvo, zaradi nezaupanja v oficirje nove generacije. Eden od razlogov sprememb v vojski je bilo razmišljanje severnokorejske elite o ukinitvi ideologije »Military First« (vojska na prvem mestu), večja pozornost naj bi bila namenjena diplomaciji in ekonomskemu razvoju, kar pa Kim Jong Un ni hotel. Kim Jong Un je torej predvsem zaradi strahu pred uporom zamenjal starejše voditelje z mlajšo neizkušeno generacijo (Aoki 2012; Gause 2015).

Do sredine leta 2013 je bila Kim Jong Unova kontrola nad vojsko še vedno vprašljiva, kljub reorganizaciji visokega poveljstva. Pojavljala so se vprašanja o nadzoru vojske nad Kim Jong Unom zaradi krize v državi. Z odstranitvijo članov visokega poveljstva in imenovanjem nepoznanih in neuveljavljenih ljudi si je povečal moč. Imenovanje takšnega kadra mu je omogočilo politično vodstvo in kontrolo nad operacijskimi silami. Zaradi imenovanja najvišjega kadra se je lažje približal tudi nižjim nivojem vojske in si poskušal pridobiti lojalnost. To je bilo ključnega pomena, saj kot Vrhovni vodja potrebuje popolno podporo vojske (Gause 2015).

Zelo pomemben je postal odnos med Kim Jong Unom in širšim vodstvom. Vzpostavil je novi tako imenovani »Control Tower« (kontrolni stolp), njegovi najbližji svetovalci živijo v njegovem osebem domovanju. Še bolj pomembni od bližnjih svetovalcev pa so pripadniki drugega in tretjega položaja v državi. Pripadniki teh položajev so visoki funkcionarji znotraj stranke, vojske in vlade. V te položaje spadajo tudi poveljniki, ministri in direktorji za domačo in tujo politiko in pripadniki varnostnih služb. Kim Jong Il je ogromno časa posvetil takemu načinu vodenja, da se je približal visokim funkcionarjem in tako pridobil njihovo zaupanje. Takšna politika bi bila nujna za Kim Jong Una, saj bi odnosi na tem nivoju ključno prispevali na dokončno konsolidacijo moči (Gause 2015, 74).

Upor Janga in ukinitve posebne skupine je povečalo politični prostor okrog Kim Jong Una, zapolnil ga je s hitro vzpenjajočimi posamezniki. Postali so ključni svetovalci, ki ga spremljajo cel čas. Imajo tudi močan vpliv na Kim Jong Unove odločitve in lahko preglasujejo vsakega nižjerangiranega. Vendar pa ima Kim Jong Un veliko težavo pri izbiranju kandidatov za ta mesta, saj so se samo v letu 2015 zgodili trije primeri upora Kim Jong Unu. Sama odstranitev teh ključnih svetovalcev povzroča številne dvome glede procesa konsolidacije moči. Kljub temu Kim Jong Un še vedno vztraja pri delitvi visokega vodstva na tri skupine po moči. V pogojih stabilnosti režim ne kaže očitnih slabosti med vodstvom, obstajajo pa domneve o bojih za oblast in tekmovanjih med vodilnimi. Še vedno ni prišel v javnost dokument o spremembah v Politbiroju leta 2014, ki bi pokazal, če je prišlo do občutnih sprememb (Gause 2014; Gause 2015, 75).

## **4 Totalitarni sistem in ideologije**

### **4.1 Totalitarni sistem**

Brzezinski je totalitarizem definiral kot sistem, v katerem so tehnološko napredni instrumenti politične moči neposredno v rokah elite, z namenom povzročitve totalne socialistične revolucije. Franz Neumann ga je razumel kot ideologijo vodeno s strani ene velike stranke, medtem ko je moč skoncentrirana v rokah enega človeka ali manjše skupine ljudi (Linz 2000).

Scobell (2006, 5–8) je v obdobju Kim Jong Ila pisal o totalitarnem sistemu v Severni Koreji, ki pa naj bi naletel na težave po njegovi smrti. Totalitarni režim je zelo močan in zastrašujoč, predstavlja pa veliko odgovornost za državo in družbo, kajti potrebna je neprestana aktivnost in mobilizacija osebnih in eksplotacijskih resursov. Takšen sistem izčrpava voditelje psihično in fizično, prav tako pa izčrpava tudi državno infrastrukturo in resurze. Severna Koreja se temu tudi počasi približuje, vendar pa to ne vpliva na proteste ali kakšen upor. Totalitarni režim pod Kim Jong Ilom je bil drugačen kot pri Kim Il Sungu, kajti imel je monopol nad instrumenti in je poslušal druga mnenja, kar ni značilno za pravi totalitarni sistem. Ideologija ni bila več osredotočena na transformacijo države in družbe, ampak bolj proti instrumentalnim ciljem ekonomske obnove, razvoja in učvrstitve režima moči. Totalitarni režimi v preteklosti so redko zdržali več kot nekaj desetletij, severnokorejski režim je redka izjema, pri tem pa so uspešno prestali že konsolidacijo treh različnih diktatorjev.

Totalitarni režim je lahko neizpros in zastrašujoč, ampak je zgrajen na šibkih temeljih. Je rezultat neformalnih povezav in je rezultat hitre formacije. Totalitarni režim postajo vedno bolj šibek ob številnih prevzemih. Severna Koreja ni nič drugačna, sistem kot je bil po Kim Il Sungom je bil veliko močnejši, kot je bil pod Kim Jong Ilom ali danes pod Kim Jong Unom. Kljub trudu elite, da bi predstavile Kim Jong Una kot močnega, idiličnega voditelja, sporočila nimajo take moči, kot so imele v preteklosti (Worden 2008).

Severna Koreja je država, kateri vlada tako imenovani »Suryeong« (Vrhovni vodja) in kot taka predstavlja precejšnjo težavo za tiste, ki hočejo preko raziskovanja priti do lažjega razumevanja, kaj sploh Severna Koreja predstavlja. Dejstvo, da je tudi Vrhovni vodja Severne Koreje ne povsem definiran, predstavlja še večjo težavo pri razumevanju fundamentalnih pogledov države (Gause 2015).

## ***4.2 Ideologija Juche***

Že pred začetkom korejske vojne je Severna Koreja kazala neko drugačnost v načinu vodenja države, po vojni 28. decembra 1955, je Kim Il Sung na plenarnem srečanju strankarskega komiteja povedal, da Severna Koreja ne sme mehanično sprejeti izkušnje drugih držav brez da bi jih preizkusili sami znotraj države. Tako se je začelo rojstvo nove ideologije Juche. Kim Il Sung je trdil, da je treba izkoreniniti doktrinalizem in formalizem v smislu poslovanja in vzpostavitve ideologije Juche. To je pomenilo konec za elemente v sistemu, ki so bili odvisni od Kitajske in Sovjetske zveze. Juche ideologija je temeljila na politični avtonomiji, samozadostni nacionalni ekonomiji, poti neodvisnosti, samozadostnosti in samosposobnosti branjenja države. Kim Il Sung je poudarjal, da do revolucije lahko pride le, če ljudje poznajo zgodovino, geografijo in običaje Severne Koreje. Le tako lahko izобразиš ljudi tako, kot si sam želiš in jim vgradiš ljubezen do svoje države. Kim Il Sung je torej nadgradil marksistično-leninistično teorijo in Juche definiral po 3 stebrih političnega sistema, kateri so bili močno spremenjeni do danes. Kljub spremembam po njegovi smrti pa je koncept ostal isti, torej delitev na Politično neodvisnost (Chaju), ekonomsko samozadostnost (Charip) in samozadostnost v smislu obrambe (Chawi) (Cumings 2005; Kee Kwang-seo 2013).

Severna Koreja je ideologija Juche razumela kot gonilno silo revolucije in pri tem strogo poudarjala, da je za to potrebna enotnost. V eseju Kim Jong Il piše, da so glave ideje strankarske politike v Severni Koreji neodvisnost, mir in prijateljstvo. Govori o

vzpostavljanju dobrih odnosov in medsebojni pomoči z vsemi ljudmi sveta po načelih neodvisnosti in enakosti. Sama teorija Juche je torej popolnoma skrenila s poti že v času Kim Jong Ila, predvsem zaradi zavajanja in manipulacij (Kim Jong Il 2003).

V teoriji ideologija Juche pomeni »samozadostnost«, v praksi pa pomeni totalni monopol moči Komunistične partije Severne Koreje in totalna kontrola vsakega aspekta življenja, vključno z vzdrževanjem izolacije do preostalega sveta. V takšni ideologiji igrajo ključno vlogo mediji, kajti preko navodil komunističnih voditeljev poročajo le o tistem, kar državljani lahko slišijo in mislijo. Po ustavi Severne Koreje je vloga masovnih medijev služiti krepitvi diktatorstva proletariata, krepitvi politične enotnosti in ideološke skladnosti prebivalstva. Preko ideologije Juche torej ni nobene forme demokracije ali svobode medijev v Severni Koreji. Ključni možje v Severni Koreji se zelo dobro zavedajo medijskega potenciala, ki je že v zgodovini bil ključen faktor pri razpadu komunističnih režimov. Uvedli so strog režim cenzure in nadzorovali in urejali vsak prispevek pred objavo za javnost. Večina prebivalcev Severne Koreje niti nima koncepta upravljanja s svobodnim tiskom (Darewicz 2013, 138–140).

### ***4.3 Omejitve ideologije Juche***

Juche ideologija naj bi formirala temelj revolucionarne družbe, kar naj bi ljudem s pomočjo Juche ideologije pomagalo reševati vsakdanje probleme. Po vzponu Kim Jong Ila je Severna Koreja vzpostavila nove politične slogane, ki bi omogočile ponoven vzpon ekonomije in stabilizirale sistem. Juche je tako postal manj praktično politično vodilo, saj se je Kim Jong Il s politikami kot so močna in perspektivna država in military-first politiko odmaknil od ideologije Juche (Institute for Unification Education 2014).

Kot najbolj vidna kritika ideologije Juche, da je Severna Koreja izkoristila socialistično ideologijo kot politično taktiko za monopoliziranje moči in zgraditev kulta osebnosti okrog enega človeka. Juche ideologija je torej zašla s poti originalnega cilja, ki je bil pomoč pokazati ljudem, da so oni tisti, ki lahko povzročijo revolucijo. Masa ljudi ni uspela postati sam svoj gospodar zaradi poveličevanja stranke in obveznega spoštovanja avtoritete Suryonga (Institute for Unification Education 2014).

#### **4.4 »Military First« ideologija (Songun)**

Severnokorejski časopis, Rodong Sinmun, je military-first politiko označil kot unikaten stil politike, ki aplicira popolno silo na Korejsko Ljudsko vojsko za vzpostavitev revolucije in gradnjo nove države. V 90. letih 20. stoletja se je Severna Koreja soočala z veliko ekonomsko krizo. Odnosi s Sovjetsko zvezo, ki so bili glavni dobavitelj Severni Koreji, so slabeli, po drugi strani je Kitajska postavljala vedno težje pogoje. Leta 1995 je postala situacija še slabša, saj je propadla kmetijska reforma vodila v popolno revščino in smrt ogromnega števila ljudi. Severna Koreja se je lotila prodaje opreme za zmanjšanje krize, saj ni bilo nobenega prihodka. Z revščino je raslo tudi nezadovoljstvo ljudi, katerega je Severna Koreja težka kontrolirala. Kriza je močno vplivala na politični sistem, razen na Korejsko ljudsko vojsko, ki je uspela obdržati primarne funkcije. Tako je zrasla vloga vojske pri vladanju države, zato ni presenečanje, da je Kim Jong Il uvedel novo politiko »Military-First« kot fundamentalno metodologijo v političnem sistemu. Ključno vlogo je dobila vojska in nacionalna varnost, kot tudi voditeljsko vlogo. Vojska je bila mobilizirana v ekonomsko sfero za gradnjo pomembnih objektov in vzpostavljane kmetijske proizvodnje. Prišlo je do velike tranzicije v sistemu, saj je vojska presegla stranko v smislu politične avtoritete. Kim Jong Il je še vedno bil vodilni mož, ki je usmerjal in ukazoval vojski. Dejansko ni nikoli prišlo do političnega vodstva vojske, kajti ideologija se je spremenila začasno zaradi izredne krize (Institute for Unification Education 2014; Sakai 2016, 5–7).

## **5 Politični sistem Severne Koreje**

### **5.1 Suryong sistem**

Ena najbolj značilnih lastnosti severnokorejskega sistema je vrhovna avtoriteta Voditelja (Suryonga) v vseh domenah, vključno z ideologijo, pravom, administracijo in regulacijami. Zaradi tega je sistem večkrat opisan kot voditeljsko-dominanten sistem. Kim Il Sung je vzpostavil ideologijo Juche, ki je skovala pot na nacionalizmu in izolaciji, ki je omogočila odmik predvsem od Moskve in Pekinga. Severnokorejska propaganda pravi, da Suryong (Vrhovni vodja) predstavlja možgane živega telesa, mase ljudi pa so tiste, ki morajo posvetiti življenje in izkazati lojalnost, center telesa pa je stranka. Kot v vseh komunističnih sistemih je tudi v Severni Koreji eden od najpomembnejših aparatov prav politična stranka. Le preko

strankarskih funkcij se lahko bodoči Vrhovni vodja nauči, kako obvladovati moč. Stranka je izjemno pomembna tudi za konsolidacijo položaja kot bodočega Vrhovnega vodje. Le Kim Il Sung in Kim Jong Il sta zasedala vse tri najvišje funkcije znotraj stranke (Politbiroja, Sekretariata in Centralne vojaške komisije) (Gause 2015, 121–123).

Današnji Suryeong sistem pod vodstvom Kim Jong Una ima dve strukturni karakteristiki. Kot prva v smislu moči dinamike, ima Vrhovni vodja občutno večjo avtoriteto od elite moči. Suryeong sistem je asimetrična struktura moči, kot taka obstaja že vse od ustanovitve monolitnega političnega sistema leta 1967. Od takrat je Vrhovni vodja dominiral in efektivno nadzoroval elito moči, ki ni nikoli imela sposobnosti odpora dominanci vrhovnega vodje (Keun-sik in Gee-dong 2013).

Drugič, odkar Vrhovni vodja v monolitnem sistemu sloni na centripetalni sili, lahko celotni sistem primerjamo kot avtorja zapišeta s »cable-stayed bridge«. S to prisposodbo hočeta prikazati povezavo med Vrhovnim vodjem in elito moči, povezava med njima so takoimenovani kabli, ki predstavljajo politično moč in resurze, ki jih ima Vrhovni vodja. Če torej centripetalna sila vrhovnega vodje začne slabeti, slabi tudi povezava med vrhovnim vodjem in elito moči (Keun-sik in Gee-dong 2013).

Kim Jong Il je podedoval izjemno moč in avtoriteto, zato je bil zmožen uvesti pomembne spremembe v politični sistem. Institucionalno je Kim Jong Il prenesel večjo odgovornost znotraj stranke iz Politbiroja na Sekretariat, ki je bil kasneje njegov vir moči. Sprejemanje odločitev je tako prenesel na Strankarski Sekretariat (Gause 2015).

Kim Jong Unovi aparati moči izvirajo iz posebne politične kulture. V Suryong usmerjenem sistemu vladavine je vse zgrajeno okrog posameznikove sposobnosti vladanja in uveljavljanja moči. Kim Jong Il se je na prevzem oblasti pripravljaj dvajset let in tako pridobil potrebno znanje za lažjo konsolidacijo moči. Po drugi strani se je Kim Jong Un moral zanašati na Posebno skupino treh ljudi, ki so mu pomagali vladati in ga ob tem učili vzpostavljati odnose s pomembnimi politiki. Ob razpadu Posebne skupine pa je bil primoran zaupati aparatom, ki so mu navoljo (Gause 2015).

## **5.2 Vloga formalnih voditeljskih teles**

Splošna značilnost socialističnih držav je, da center moči predstavlja vladajoča stranka, ki omogoča strankarsko-dominanten sistem. Severna Koreja ni nobena izjema, Korejska delavska stranka je vir vse moči in uživa najvišji status in avtoriteto nad vsemi institucijami. Vse državne politike gredo skozi njihov pregled in kontrolo. Korejska delavska stranka nadzoruje vse politične odločitve, Vrhovni Ljudski zbor opravlja zakonodajne funkcije, Nacionalna obrambna komisija in kabinet opravljata izvršilno nalogo in Vrhovno sodišče opravlja sodne naloge. Kljub trivejni delitvi moči pa ne obstaja dejanske delitve odločevalske moči v enostrankarski diktaturi. Severna Koreja je torej razdeljena na tri leviatane državne birokracije. To so Korejska delavska stranka, Korejska ljudska vojska (KPA) in vladajoča telesa, katero sestavljajo izvršilna, sodna in zakonodajna veja (Gause 2014, Gause 2015).

V času režima Kim Jong Ila je formalna voditeljska struktura slabela in jo je hotel obuditi, saj je izgubljal avtoriteto. Hotel je predvsem obuditi strukturo znotraj stranke, da bi njegov naslednik vladal brez težav. Kim Jong Un je spremenil voditeljska telesa tako znotraj stranke kot tudi državne aparate. V obdobju konsolidacije moči vsa telesa igrajo ključno vlogo, dokler se proces ne zaključi. Najpomembnejša voditeljska telesa so Politbiro, Državna obrambna komisija in Centralna vojaška komisija, ki so telesa znotraj Korejske delavske stranke (Gause 2015).

### **5.2.1 Korejska delavska stranka (WPK)**

Korejska delavska stranka v Severni Koreji poseduje večjo moč kot v drugih socialističnih sistemih, predvsem zaradi razdelitve na več oddelkov, ki imajo natančno določene funkcije. Po letu 2010 se je narava stranke spremenila iz stranke delavskega razreda v stranko Kim Il Sunga, v spomin večnemu Vrhovnemu vodji. Z identificiranjem specifičnih funkcij je stranka postala vrhovna politična institucija in osebni direktorat za revolucijo in je tako razširila kontrolo čez vse sektorje v Severni Koreji, vključno z vojsko, ekonomijo, družbo in kulturo. Spremenjena strankarska pravila leta 2010 so spremenila cilje stranke, saj so iz cilja doseganja popolne zmage socializma v severnem delu republike, cilj spremenili v vzpostavitev močne in uspešne socialistične države. Korejska delavska stranka je v splošnem smislu visoka institucija, ki nadzoruje mase ljudi, v realnem pogledu pa je institucija pod

opazovanjem Vrhovnega vodje. WPK predstavlja prebivalce Severne Koreje, po drugi strani pa je na nek način privatna stranka, ki podpira vladavino enega človeka. WPK predstavlja povezavo med Vrhovnim vodjem kot možgane severnokorejske družbe in prebivalstvom. Njihova ključna naloga je organizacija in mobilizacija družbe, da izpelje politike tako kot jih je zapovedal Vrhovni vodja. Sprejemanje odločitev znotraj stranke poteka po načelih Lenina, kjer za sprejem odločitve potrebuješ podporo od najnižje do najvišje avtoritete v stranki (Gause 2015; Institute for Unification Education 2012; Sakai 2016).

Uradno vrhovno telo za sprejemanje odločitev v WPK je Strankarski kongres. Ključen je za sprejemanje osnovnih odločitev glede strankarske smeri, politike, strategije in taktike. Kljub temu ima še močnejšo besedo Centralni komite in Politični biro (Institute for Unification Education 2012; Worden 2008).

Korejska delavska stranka v praksi sprejema vsakega delavca, kmeta, vojaka ali revolucionarja, je pa res da so med člani stranke najbolj vplivni tisti, ki so zaposleni v vojski, vsi vojaški voditelji imajo prestižne pozicije znotraj strankarskih organov. Člani stranke predstavljajo mobilizacijski in razvojni kader, ki stremijo k uspehu socializma. Obstajata dve vrsti strankarskih članov, in sicer poskusni in redni člani. Članstvo je možno za vse nad 18 letom starosti, strankarsko polnopravno članstvo pa le za tiste, ki dokažejo kvalifikacije (Savada 1993).

## **5.2.2 Politbiro Korejske delavske stranke**

Uraden naziv Politbiroja je politični biro Centralnega komiteja Korejske delavske stranke in je najvišje telo znotraj stranke. 25. pravilo stranke pravi, da je naloga Politbiroja organiziranje in upravljanje vseh nalog stranke. Politbiro in Centralni strankarski komite se morata dobivati najmanj enkrat mesečno. Odgovoren je za upravljanje in koordiniranje političnih aktivnosti in vodenja vseh dogodkov med plenumom Centralnega komiteja. Politbiro daje legitimnost Kim Jong Unovi vladavini, kljub temu da ni odločevalski organ (Gause 2015).

### **5.2.3 Državna obrambna komisija**

V režimu Kim Jong Ila je bil najpomembnejši organ v državi, saj ga je leta 1998 proglasil za najvišji vodilni organ vojske in upravljalni organ za vse vojaške zadeve. Vzpostavljena je bila podporna struktura za vse operacije obrambne komisije. Uporabljena je bila predvsem za eksekucijo politik, odgovornosti organa so bile:

- vzpostavitev pomembnih politik za ideologijo »Military First«;
- vodenje oboroženih sil in obrambnih funkcij;
- nadzorovanje statusa poveljstev Direktorja obrambne komisije;
- vzpostavitev ali odprava centralnih organov v obrambnem sektorju;
- podeljevanje vojaških nazivov.

Kim Jong Un je v svojem mandatu prevzel vlogo glavnega moža Državne Obrambne Komisije in tako je organizacija zgubila na veljavi, saj je sam zmanjšal naloge aparata (Gause 2015, 143).

### **5.2.4 Centralna vojaška komisija (CMC)**

Centralna vojaška komisija je igrala ključno vlogo pri prenosu moči na Kim Jong Una. CMC je zadolžena za usmerjanje strankarskih aktivnosti in je vodena s strani Strankarskega generalnega sekretarja. Ključni so za diskutiranje in odločanje glede vojaške politike in metod izvedbe ter organiziranje dela za krepitev vojaške industrije. Odločajo se predvsem glede praktičnih problemov krepitev vojaške zmožnosti revolucionarnih oboroženih sil in povečanja obrambne sposobnosti države (Gause 2015).

### **5.2.5 Kim Jong Unovi aparati moči**

Kim Jong Un je Vrhovni vodja, ampak sam kljub temu ne more vladati. Kljub temu je Kim Jong Un odločevalec vseh politik, njegova moč in avtoriteta bdi nad vsemi organi, kateri so sestavljeni iz večih institucij, večinoma znotraj stranke. Aparati moči znotraj totalitarnih režimov niso statični. Aparati so doživeli velike spremembe od časa Kim Il Sunga in Kim

Jong Il. V preteklosti so bili aparati države formalni sistemi, ki so posameznikom omogočali bolj udobno uveljavljanje moči. Z vzponom Kim Jong Ila se je na novo vzpostavil Osebni sekretariat in priključila se je Royal Economy (Kraljeva ekonomija). Kim Jong Un je v svojem vzponu vzpostavil tri ključne elemente političnega sistema, ki jih bom opisal v naslednjih podpoglavjih (Gause 2015).

#### **5.2.5.1 Kim Jong Unov Osebni sekretariat**

Osebni sekretariat pod Kim Jong Ilom je imel direktno povezavo z organizacijskim oddelkom, vendar sta še vedno bila ločena organa. Primarna vloga Kim Jong Ilovega osebnega sekretariata je bila pomoč novemu nasledniku za lažjo adaptacijo na sistem. Kim je vzpostavil tridnevni obveščevalni sistem, ki je pridobival informacije iz stranke in administrativnih kanalov. Preko tega je prihajal do informacij znotraj sistema in s tem pridobival informacije potrebne za vladanje. Po nekaterih poročanjih naj bi ob smrti Kim Jong Ila njegov Osebni sekretariat imel okrog 300 zaposlenih z različnih področij. Bil je zelo diskreten organ, preko katerega so potekale vse informacije in tudi organiziranje. Kljub temu ni bil uradna organizacija, delali so kot člani stranke (Gause 2014; Gause 2015, 154–158).

Kim Jong Un je podedoval samo zgradbo osebnega sekretariata od svojega očeta. Zaposlene znotraj sekretariata je zamenjal, saj je za uspešno vodenja sistema moral imeti okrog sebe ljudi, ki jim zaupa. Njegov sekretariat je igral ključno vlogo pri Kim Jong Unovem razumevanju poročil in konteksta časa. Kim Jong Unov Sekretariat danes šteje le nekaj članov, kljub temu pa vloga, funkcija in namen ostajata ista kot pri Kim Jong Ilu. Razlika je obstajala le v tem, da je Kim Jong Unov Sekretariat imel povezave z ostalimi oddelki vse do upora leta 2013. Od dogodka leta 2013 je Osebni sekretariat povezan le s kontrolnim stolpom Severne Koreje. Ima direktno odgovornost za organizacijo urnika, komunikacij in zaščite. Po nekaterih virih naj bi imel tudi kontrolo nad premoženjem Kimove družine (Gause 2014; Gause 2015, 159–161).

#### **5.2.5.2 The Royal Economy (Kraljeva ekonomija)**

Royal Economy je del ekonomije v Severni Koreji, ki je namenjena obdržitvi Kimove družine na moči. Začetek sega v leto 1970 z začetkom konsolidacije moči Kim Il Sunga. Ustvarjena je

bila z dvema ciljema. Prvi cilj je bil namenjen lažji konsolidaciji Kim Jong Ila po tem ko bo prevzel vodenje države. Zaradi tega je Kim Il Sung s pomočjo denarja kupil lojalnost članov elite, ki so bili potrebni za zavarovanje vladavine režima. Takšnih je bilo okrog 20.000 iz vseh področij. Drugi cilj pa je bil denar nameniti družini Kim za izredne primere. Za vzpostavitev skrite ekonomije je Kim Jong Il potreboval primerno politiko, ki je vsebovala štiri principe: 1. Vzpostavitev ekonomskega sektorja, ki bo pod okriljem njegovega kabineta; 2. Planiranje tega ekonomskega sektorja ne bo spadalo pod Državni planski komite; 3. Kontrola nad tem sektorjem pripada le družini Kim; 4. Varnost ekonomskega sektorja bo pripadla tehtno izbrani banki. Royal Economy je bil vzpostavljen do leta 1990 in močno povezan z izvozom po celotni Aziji. Kim Jong Un je leta 2010 denar razporedil po evropskih bankah, po smrti Kim Jong Ila pa je sam postal nadzornik sektorja. Iz tega sektorja se pokriva večino daril, ki jih je podeljeval Kim Jong Il. Dolgo let se je financiralo predvsem iz preprodaje orožja, danes se financira iz letnih članarin različnih organizacij, davkov, ilegalnih transakcij in investicij. Po tem ko je Kim Jong Un prevzel vodenje tega sektorja, se je potrošnja povečala za enkrat, zato je vprašanje, če ima Royal Economy prihodnost v Severni Koreji (Gause 2015, 176–180).

#### ***5.2.5.3 Notranje varnostni aparati***

Centralni komite Korejske delavske stranke je sestavljen iz več kot tridesetih oddelkov, najpomembnejši je organizacijsko vodstveni oddelek. Odgovoren je za upoštevanje desetih pravih za vzpostavljanje strankarskega monolitnega ideološkega sistema, spisana s strani Kim Jong Ila. Ključen je za zbiranje informacij o delovanju sistema in tudi sankcioniranju. Ključna funkcija je zagotavljanje učinkovitosti stranke in nadziranja vseh pripadnikov stranke, torej je nadzorna organizacija (Institute for Unification Education 2012).

Za varnost in premoženje Kimove družine skrbi Guard Command (Varnostni oddelek), ki opravlja to vlogo vse od leta 1945. Sestavlja ga več 100.000 oseb, ki so postavljeni po vsej državi in opravljajo tudi nalogo varovanja drugih visokih funkcionarjev. Odgovorni so tudi za varnost Obrambnega štaba v Pyongyangu. Čeprav imajo neodvisno strukturo, morajo neposredno poročati Vrhovnemu Vodji. Zasedajo centralno vlogo predvsem v eri Kim Jong Una, v času Kim Jong Ila ni bilo takšne potrebe po varovanju, zato se tega oddelka ni veliko omenjalo. Direktor oddelka je bil Jang, ki je leta 2013 organiziral upor proti Kim Jong Unu, zato je ta oddelek danes bolj omejen (Institute for Unification Education 2012).

Državno-varnostni oddelek je eden najbolj nejasnih oddelkov v režimu Severne Koreje. Pogosto je omenjen kot Ministrstvo za državno varnost in ima okrog 50.000 pripadnikov. V času Kim Jong Ila so bile enote večkrat vpoklicane v vojaške enote, leta 1999 se je to ukinilo, saj so nekateri zasedali visoke politične vloge (Institute for Unification Education 2012).

Ministrstvo za ljudsko varnost ima vlogo državne policije in je odgovorno za varovanje suverenosti in socialističnega sistema v Severni Koreji. Opravlja vlogo vzdrževanje reda in miru in varovanje infrastrukture. Odgovorna je za politična spremstva visokih politikov in raziskovanje kaznivih dejanj znotraj vojske (Institute for Unification Education 2012).

Vojaški varnostni oddelek je protiobveščevalna in protiraziskovalna organizacija znotraj Severnokorejske vojske, odgovorna za notranjo varnost v korejski vojski. Je zelo aktivna in neprestano nadzoruje vse funkcionarje v vojski. Ima avtoriteto za aretacije na podlagi dokazov kriminalnih aktivnosti ali politične nelojalnosti. Pod poveljstvom Kim Jong Ila je bila neposredno odgovorna njemu, pod poveljstvom Kim Jong Una pa je nekoliko izgubila vlogo, saj jo je nadomestil Osebni varnostni oddelek (Institute for Unification Education 2012).

Kim Jong Un je zaradi nevarnosti notranje stabilnosti v letu 2015 okrepil notranje varnostne organe in povečal moč Organizacijsko vodstvenega oddelka, saj ta nadzoruje spoštovanje načel. Vse organizacije še vedno igrajo pomembno vlogo v zagotavljanju kontrole režima in varnostjo Vrhovnega Vodje. Notranje varnostni aparati bodo v prihodnosti imeli ključno nalogo za obrambo Kimove dinastije, saj je tudi od njihovega dela odvisna prihodnost Severne Koreje. Pojavljati so se začele privatne varnostne službe, ki pa so lažje podkupljive in premalo disciplirane kot tudi lokalna policija (Gause 2015).

### ***5.3 Zunanja politika***

Takoj po Kim Jong Unovem vzponu na oblast je bilo razvidno, da je izbral drugačno zunanjo politiko kot njegova predhodnika. Jasno je dal vedeti, da ne bo pogajanja in popuščanja s Seulom. Zatrdil je, da tuji voditelji naj ne pričakujejo spreobrnitev sistema. Severna Koreja se je vrnila k praksi agresivne zunanje politike. To lahko vidimo skozi različne vojaške teste in vojaške provokacije. Zaradi raketnih poskusov so se pojavile največje tenzije med Severno in Južno Korejo vse od podpisa mirovnega sporazuma leta 1953. Leta 2009, še v času Kim Jong

Ila, so zatrjevali, da so preizkušali jedrsko orožje, kar je sprožilo zgražanja Južne Koreje in Združenih držav Amerike (Aoki 2012; Dürkop in Yeo 2011).

Po letu 1990 se je Pyongyang odpovedal vojaški in ekonomski pomoči iz Kitajske in Rusije in ustvaril svojo strategijo preživetja, ki je temeljila na jedrskem programu. Zaradi tega sta Kitajska in Rusija previdni v odnosu s Severno Korejo, ki si je preko jedrskega programa hotela ustvariti status v svetu. Kljub vsemu ostajajo najpomembnejši odnosi s Kitajsko in Rusijo predvsem zaradi odnosa do Združenih držav Amerike. Kim Jong Il se je trudil vzdrževati odnose s Kitajsko, zato je tudi večkrat na obisku v Pekingu. Vzpostavil je programe medsebojne pomoči, predvsem v obdobju velike krize v Severni Koreji. Kim Jong Un je obral nekoliko drugačen pristop, saj je nadaljeval z vojaškim razvojem po smrti očeta. Kljub incidentom pa je Kim Jong Un pokazal nekaj pozitivnega odnosa nasproti Združenim državam Amerike. Iz ZDA je Severna Koreja leta 2012 sprejela pomoč za razvoj kmetijstva v zameno pa ustavila razvoj uranovih in jedrskih konic. Med drugim naj bi Severna Koreja preučevala izkušnje z reformami v drugih državah. Na dolgi rok bi Severna Koreja lahko podpisala mirovni sporazum, ki bi jim omogočil vzpon izobraževanja, kulture in športa (Institute for Unification Education 2012; Jinwook 2013; Levi 2014).

## **5.4 Vloga medijev**

Za razumevanje vloge medijev v Severni Koreji je potrebno preučevati model kontrole informacij, ki ga je vzpostavil Stalin. Sistem bazira na konceptu dveh krogov toka informacij, in sicer notranjega in zunanjega kroga. Znotraj notranjega kroga so informacije priskrbljene le vladajoči eliti (stranki, vladi in vojaškim voditeljem). V Severni Koreji opravlja to nalogo Korejska Centralna novinarska agencija (KCNA), ki ji vladna tiskovna agencija in je povsem enakovredna Ministrstvu za informacije in neposredno odgovorna Centralnemu strankarskemu komiteju. KCNA vsak dan postreže s tako imenovanimi posebnimi novicami. Prva dnevna novica poskrbi za dogodke v državi in zunaj nje, podatki so zbrani iz tujih agencij in so strogo preverjeni na sedežu v Pjongyangu. Druga dnevna novica pa preučuje dogodke iz Južne Koreje in posreduje novice. Posebne novice ne služijo le kot vir informacij za elito, ampak dostop do teh informacij kaže na status med politično elito. Zunanji krog informacij pa so časopisi, TV in radio. Najpomembnejši časopis v Severni Koreji je Rodong Sinmun, katerega urednik je Korejska delavska stranka. Državljeni Severne Koreje imajo

dostop do dveh nacionalnih TV programov, prav tako le dve radijski frekvenci, ki pa pokrivata celotno državo. Večji mesti, kot sta Pyongyand in Kaesong, imata tudi lokalno TV in radio postajo, lastnik vseh postaj pa je država. Zunanji krog medijskih informacij služi kot propaganda strankarske politike. Nekatere novice so sicer pridobljene svobodno, ampak so vedno preverjene s strani Centralnega komiteja. Časopisi niso prodajani na ulicah, ampak so dodeljeni ljudem glede na njihovo politično ali profesionalno pripadnost. Med notranjim in zunanjim krogom informacij obstaja stroga cenzura. Zlato pravilo severnokorejskega režima pravi, da manj kot ljudstvo ve, boljše je (Darewicz 2013, 140–147).

## **6 Primerjava Kim Jong Il – Kim Jong Un**

### ***6.1 Spremembe v političnem sistemu***

#### **→ Režim Kim Jong Il**

Zadnja faza konsolidacije Kim Jong Il se je začela v začetku 90-tih let. V tej fazi je režim spremenil operacijske procedure za pripravo na novega vrhovnega vodjo. Kim Jong Il je večino politik le prevzel po svojem očetu, vseeno pa je začel puščati svoj pečat. Za uspešen prenos moči je moral vzpostaviti nadzor nad vojsko. Do tega je lahko prišel le s spremembo in izboljšavo severnokorejskega režima. Suryong ni več vladal skozi stranko, tako je pridobil bolj direktno vlogo v odločanju in v vojski. Le preko neusmiljenega vladanja in kontrole sistema je Kim Jong Il lahko dosegel nivo očeta v smislu spoštovanja in lojalnosti. Leta 1991 je bil Kim imenovan za vrhovnega poveljnika oboroženih sil, leto kasneje pa direktor Nacionalne obrambne komisije. Po smrti Kim Il Sunga je ta komisija postala še pomembnejša, predvsem zaradi slabega ekonomskega stanja države. Stranka sama več ni bila sposobna najti rešitev iz krize, zato je bila na udaru kritik. Kim Jong Il jih je obtoževal slabih politik znotraj države, zato je sebe postavil nad strankarski aparat. To je bila prva velika sprememba Kim Jong Il, saj se je odločil vladati sam in ne skozi stranko kot Kim Il Sung. Leta 1988 na srečanju stranke je Kim Jong Il postavil temelje nove vladajoče strukture. Kim Jong Il je spremenil ustavo in vse podredil politiki vojske na prvem mestu. Nacionalna obrambna komisija je postala ključen aparat države, preko njega je vladal in podajal direktive. Nacionalna obrambna komisija je bila odgovorna za obrambo in varnost države. Člani Nacionalne obrambne komisije so upravljali vojaške odnose, obrambno industrijo in notranjo

varnost. Vzpon aparata na položaj najvišjega telesa državne avtoritete pa ne pomeni zamenjave strankarskega politburoja pri sprejemanju političnih odločitev. Nobeni dokazi niso govorili o tem, da bi Nacionalna obrambna komisija imela možnost decision-makinga. Kim Jong Il naj bi Nacionalno obrambno komisijo uporabil za koordiniranje mehanizmov za posebna nacionalna varnostna vprašanja (Gause 2015, 124–126).

Pred smrtjo je Kim Jong Il hotel izpeljati dva projekta, ki bi bilo njegovo zadnje dejanje in bi omogočilo politično varnost in stabilnost sistema pod Kim Jong Unom. Kot prvo je želel vzpostaviti temeljne ustanove za pomembne politike, ki bi omogočale napredek v standardu življenja državljanov Severne Koreje. To bi bilo ključnega pomena, kajti konflikti na področju politike so tisti, ki so v zgodovini močno vplivali na zrušitev socialistične moči. Izkušnje je črpal iz primera Sovjetske zveze, zato je hotel tak kolaps preprečiti in nato predati vodenje sistema sinu Kim Jong Unu. Drugi cilj, ki si ga je zadal, je vzpostavitev strukture moči in sistema, ki bo primeren za ero Kim Jong Una. Kim Jong Il je v času svojega režima pripravljaj sistematske spremembe, ki bi omogočile obstanek monolitnega sistema. Leta 2009 je zagotovil popolno moč nad nacionalno obrambno komisijo, znotraj komisije je skliceval srečanja, kjer je sprejemal sistematske spremembe in tako pripravljaj teren za Kim Jong Una. Zaradi nenadne smrti, 17. decembra 2011, je večino teh ciljev ostalo nedokončanih, zato je Kim Jong Una pričakalo nedokončano delo brez navodil in podpore. Nedokončano delo pa je bilo potrebno dokončati, saj neposredno vpliva na stabilnost sistema (Keun-sik in Gee-dong 2013, 37–38).

### → **Režim Kim Jong Una**

Le nekaj mesecev po Kim Jong Il ovih zdravstvenih težavah leta 2008 so se začele priprave na prevzem oblasti Kim Jong Una. S tem pa so se začela pojavljati vprašanja, kako bo takrat dvajset letnik lahko prevzel in vodil sistem, katerega ni niti poznal. Prvi odgovor na izziv je podal Kim Jong Il z dvema strategijama. Vzpostavil je formalno strukturo okrog sebe in ponovno obudil moč strankarskega vodstva. Politburo, Sekretariat in Centralni vojaški komite so tako dobili nove zadolžitve in doživele preporod. Nove zadolžitve so obnovile strankarsko strukturo in dale Kim Jong Unu večjo moč odločanja. Institucije so začele delovati na dnevni ravni in s tem večjo legitimnost odločanja Kim Jong Una. Strankarski vojaški komite je postal ključna institucija preko katerega naj bi si konsolidiral moč. Ta poteza bi mu omogočila kontrolo nad stranko in vojsko, ko bi dejansko postal Vrhovni vodja. Kim Jong Il je pred

smrtjo poskrbel za določene funkcije znotraj sistema, ki bi pomagale Kim Jong Unu pri sprejemanju odločitev in ga učile obvladovati sistem (Gause 2015, 127–130).

Ryall (2013) je za The Telegraph napisal članek o razlikah med Kim Jong Unovo in Kim Jong Ilovo politiko. Ena izmed razlik je razširitev delavskih kampov in zaporov v zelo slabih razmerah. Kim Jong Un je postal še bolj neusmiljen in netoleranten do nelojalnih državljanov. V prvem letu od vzpona na oblast je usmrtil 17 ljudi, od tega je najbolj znana usmrtitev Jang Song-taeka, do zdaj snovalca največjega upora proti Kim Jong Unu. Pri ekonomskih politikah črpa predvsem znanje in izkušnje iz Kitajske, zelo pomemben vpliv na ekonomsko politiko ima tudi interes vojske. Po drugi strani se od prevzema oblasti Kim Jong Una krhajo odnosi s Kitajsko, saj je Kim Jong Un svojeglav in noče sprejemati nobenih navodil sosednjih držav. Odnosi so se zaostrili zaradi testiranja jedrskih konic, saj je Kitajska pristala na sankcije Združenih narodov. Medtem ko je Kim Jong Il zaustavil proizvodnjo jedrskih konic, je Kim Jong Un spet zagnal reaktor v Yongbyonu za dokazovanje moči v pogajanjih. Po drugi strani pa je ustvaril nekoliko bolj odprto državo, saj vanjo vabi nekatere zvezdnike in vsako leto ima več tujcev možnost vstopa v državo.

Čeprav je Kim Jong Un vseeno nadaljeval izolacijsko politiko in prepovedal izstop državljanov iz Severne Koreje, pa imajo športniki že od leta 1972 možnost nastopanja na poletnih olimpijskih igrah. Še več, Kim Jong Un spodbuja športnike in sporoča podporo ter ponos vsem uspehom in si jih želi še več. Na olimpijske igre v Rio jih je odpotovalo 31. Državljeni imajo možnost ogleda nastopov korejskih športnikov, vendar le povzetke nastopa severnokorejskih športnikov. Kljub temu da imajo športniki možnost izhoda iz države, pa se po drugi strani morajo držati določenih pravil, med drugim tudi prepoved druženja s športniki iz ostalih držav ter nesprejemanja daril (Taylor 2016).

## **6.2 Proces *Decision-making***

Eno od ključnih vprašanj je način odločanja in sprejemanja odločitev Kim Jong Una. Ta proces se je vedno spremenil z nasledstvom. Proces kaže na to, kako se Vrhovni vodja spopada s širšim voditeljskim okoljem in načinom vodenja. Kim Jong Un naj bi bil tisti, ki bi dokončno odločal o vseh zadevah, kljub temu da se pojavljajo debate, kako sam proces poteka. Vloga Vrhovnega vodje kot odločevalca zajema dva nivoja: strateško in operativno. Na strateškem nivoju je sam odločevalec in je odgovoren za vse politične procese. Na operativni ravni pa Vrhovni vodja deluje kot kontrolni stolp, ki kontrolira vse zadeve. V

današnjem obdobju Kim Jong Una je povezava med Vrhovnim vodjem in kontrolnim stolpom ločena, na pobudo samega Kim Jong Una. Razlog za to je potrebno iskati v Jang Song-taeku, ki je opravljal vlogo kontrolnega stolpa, kasneje pa bil pobudnik največjega upora v času Kim Jong Una. Zdaj sta vlogi združeni in Kim opravlja obe nalogi. Kim Jong Un naj bi namesto dolgoletnih priprav na prevzem oblasti takoj po smrti Kim Jong Ila organiziral sestanke z vodilnimi možmi v stranki, vladi in vojski. Na teh sestankih naj bi dobival informacije o stanju v državi in se spoznaval s pomembnimi osebami, ki bi vplivale na lažjo konsolidacijo moči (Gause 2015, 138).

Drugi sestanki so bili namenjeni domačim in družbenim problemom, kar je pripeljalo do nove funkcije premierja, ki je postal aktivno vpet v zbiranje informacij za državno vodstvo in je tako postal najbližji svetovalec Vrhovnega vodje za področje domače politike. Takšen način vodenja politike se je v Severni Koreji pojavil prvič, saj v prejšnjih erah Vrhovni vodja ni imel nobenih bližnjih svetovalcev. Druge teme na sestankih so bile o vojski in varnostnih zadevah ter mednarodnih odnosih z drugimi državami. Sestankov so se udeleževali visoki funkcionarji iz kabinetov nacionalne obrambne komisije. Takšni sestanki služijo predvsem lažjemu nadzoru, torej kot nekakšni informacijski kanali za Kim Jong Una (Gause 2015, 139).

### ***6.3 Težave Kim Jong Una***

#### **→ Prenagljen prevzem oblasti**

Kot prvo je Kim Jong Un podedoval celoten sistem, postal je center Strankarske voditeljske strukture, nacionalno voditeljsko strukturo s sedežem nacionalne obrambne komisije in vlogo generalnega sekretarja. Običajno uradno nasledstvo še iz časa Kim Il Sunga traja 4 leta, Kim Jong Un je ta proces opravil v štirih mesecih. Razloge hitrega prevzema oblastne strukture lahko najdemo v mednarodnih in notranjih faktorjih. Kim Jong Un je bil ranljiv na področju vodstvenih kvalifikacij, zato je hotel varnost sistematskega vodstva v čim krajšem času in s tem hitreje večati moč in individualne voditeljske lastnosti. Za takšno politiko se je odločil zaradi fluidnih in nestabilnih razmer po smrti Kim Jong Ila. S hitrim zasedstvom je hotel ohraniti dobre diplomatske odnose s kitajskim vodstvom (Keun-sik in Gee-dong 2013, 41).

### → Vzpostavitev mehanizma Kim Jong Il – Kim Jong Un

Po drugi strani pa je to pomenilo neko vrsto tveganja, predvsem zaradi pomanjkanja lojalnosti in zaupanja s strani prebivalcev in elite moči. Kot odgovor na to je Kim Jong Un navajal nepričakovan vzpon na oblast ob smrti Kim Jong Ila, kot drugi odgovor pa je poveljeval svojega očeta in ga označeval kot »Eternal Secretary General« in »Eternal Chairman of the National Defense Commission« (Večnega generala in večnega poveljnika nacionalne obrambne komisije) in si s tem pokazal vdanost (Keun-sik in Gee-dong 2013, 42).

Hiter prevzem Suryeong sistema pa lahko pomeni tudi varnost moči Kim Jong Una. Ta trditev izhaja iz ideje, da je tako mlad naslednik brez večjih težav prevzel politično moč, vendar pa je vprašanje, če je obstajala kakšna opozicija. Dokazov o opoziciji ali nasprotni politični skupini ni, Kim Jong Un je brez težav zasedel oblast. Tako lahek prevzem oblasti pa gre pripisati tudi Kim Jong Ilu, ki je pred smrtjo podal odredbe, ki jih je elita moči potem realizirala. Realizacija njegovih zahtev pa kaže na to, da Kim Jong Unov prevzem oblasti ni nujno tisto, kar si je želela družba, stranka, vojska ali politika (Keun-sik in Gee-dong 2013, 42).

### → Pomanjkanje sprememb po prevzemu oblasti

Kim Jong Unu lahko problem predstavlja tudi nadzor nad vojsko, kajti ni prišlo do nobenega generacijskega premika, kar lahko povzroči probleme v kontroli in dominaciji nad vojsko. Večji kot bi bil generacijski premik v vojski, večjo stopnjo kontrole bi pokazal, sam pa ni naredil nobenih drastičnih sprememb. Tukaj je nastala dilema, ali ima Kim Jong Un sploh kontrolo nad vojsko, kot mu govori naziv Vrhovnega poveljnika Korejske Ljudske vojske (Keun-sik in Gee-dong 2013).

### → Omejitve formacije nove ideologije

Kot zadnji argument pa Keun-sik in Gee-dong (2013, 42–43) govorita o neuspehu Kim Jong Una o vzpostavitvi drugačne ideologije in o tem, da je še vedno pripet na Juche ideologijo in prvo vojaško ideologijo. Njegova vloga ideološkega centra je nekoliko bolj omejena, kot je bila vloga njegovega očeta. Na strankarski konferenci, 11. aprila 2012, je Severna Koreja definirala, da bo naprej sledila Kim Il Sung – Kim Jong Il ideologiji kot edini možni pod novim vodstvom. Kar kaže na samo moč elite, ki ostaja zvesta stari ideologiji. V severnokorejski družbi je naslednik Suryeong tisti, ki uradno vpelje novo ideologijo za

vzpostavitev monopola in poda svoje politično stališče. Kim Jong Il je v času svojega mandata obdržal Juche ideologijo kot vodilo ter dodal »Military First« ideologijo. Kim Jong Un kot kaže te možnosti ne bo imel, kajti že sam način prevzema oblasti mu to preprečuje. Pojavlja se vprašanje, ali bo Kim Jong Un sposoben doseči monopol s staro ideologijo. Kim Jong Una brez dodajanja nove ideološke predpostavke lahko doletijo problemi pri vzpostavitvi monopola.

### → **Problemi z Elito moči**

Tudi znotraj same elite pod režimom Kim Jong Una so razvidne razpoke, ki bi lahko ogrozile režim. Keun-sik in Gee-dong (2013, 47–48) sta navajala slabosti, ki bi lahko ogrozile odnos med Kim Jong Unom in elito. Zaradi Kim Jong Unove politike favoriziranja nekaterih članov elite prihaja do razdvajanja znotraj elite moči. Že zgodovinski primeri so kazali, da takšni slučajji pripeljejo do upada moči voditelja zaradi nezaupanja in možnosti upora. V tem primeru Kim Jong Una naj bi bila takšna situacija še bolj možna, kajti nima administrativnih izkušenj in takšne moči ter statusa kot njegov oče. V diktatorskih režimih morata voditelj in elita moči imeti skupna načela, preko katerih lahko večata svojo moč.

Kot druga potencialna slabost lahko nastane ob neuspešnih politikah, ko noben ne bi hotel prevzeti odgovornosti. Kljub temu pa konflikt ne bi smel biti večji, saj v režimu Severne Koreje vsako politiko potrdi Vrhovni vodja. V eri Kim Jong Ila je bilo takšnih primerov več, ki so se končali z odpustom ministrov. Če primerjamo, kako so se taki konflikti končali v eri Kim Jong Ila, večjih težav Kim Jong Un ne bi smel imeti, vendar pa kot sem že navedel Kim Jong Un nima takšne moči, kot jo je imel njegov oče. V takšnem primeru pa si največjo moč pridobiva vojaška elita, ki neprestano pridobiva na moči, vse od Kim Jong Ilove ideologije, ki je vojsko postavila na prvo mesto. Zaenkrat poteka Kim Jong Unov prevzem oblasti brez večjih problemov, odstavil je tudi že nekaj vojaških funkcionarjev, legitimnost pa si varuje z jasnimi in močnimi politikami. Primanjkuje pa predvsem cenzure nad vojaškimi uslužbenci, kar nekako kaže relativno slabost Kim Jong Unove zmožnosti kontrole vojske (Keun-sik in Gee-dong 2013, 48).

Naslednja slabost se kaže v spodleteli planski ekonomiji, posledica tega je bil pojav samostojnega profitnega sistema. V takem kontekstu, kjer so vse dobrine s strani centralne vlade zmanjšane, si morajo administrativne agencije, vojska in tovarne same zagotoviti s

svojimi resurzi. Zaradi tega prihaja do konfliktov in tekmovanja med seboj, kajti institucije z močjo ne morejo pomagati. Konflikt pa lahko nastane tudi znotraj elite, če pride do izločitve določenih članov elite, kajti s tem izgubijo politični in ekonomski status. Po letu 2000 je trg postal boj med kapitalisti in elito moči, katera je hotela uporabiti politično moč za doseganje profita. Za ohranitev statusa so nekateri bili primorani v intenzivno tekmovanje z drugimi člani elite (Keun-sik in Gee-dong 2013, 50).

Danes ima elita v Severni Koreji večjo moč kot v času Kim Jong Ila, je pa tudi večja notranja povezanost, kajti Kim Jong Un se glede vseh odločitev vedno posvetuje z elito. Takšen pristop lahko prinese boljši in varnejši sistem, lahko pa hitro pripelje do razpada sistema ali do prevzema moči elite. V realnosti Kim Jong Un ne poseduje popolne moči kot bi jo moral kot Vrhovni vodja, ampak si moč deli s pripadniki elite. Karakteristik Kim Jong Ilovega režima praktično ni, zato je vprašanje, če bo Kim Jong Un lahko vzpostavil popolno avtoriteto. Do leta 2013 sta imela najpomembnejšo vlogo pri odločevalskem procesu osebna pomočnika Kim Jong una, Jang Suek Taek in Choi Ryong. Zaradi tako močne funkcije je kasneje tudi prišlo do organiziranega upora Jang Suek Taeka in njegovih pripadnikov (Kyo-duk in drugi 2013, 52).

#### ***6.4 Primerjava načina vodenja***

Sprejemanje odločitev ni le določevanje agende in sklicevanje srečanj. V severnokorejskem voditeljsko usmerjenem sistemu na odločitve vpliva predvsem osebnost in način vodenja Vrhovnega vodje. Na papirju ima Vrhovni vodja možnost vsakršne odločitve, sprejema ali odstopa od vseh procesov. Zaradi tako velike vloge Vrhovnega vodje ima njegovo prizadevanje in etika ključno vlogo pri uspešnosti političnih procesov. Opazovalci Pyongyanga so si lahko ustvarili mnenje o načinu vodenja Kim Jong Ila, ki je kljub resnosti krize reševal iz ozadja in ne na očeh javnosti. Bil je zelo introvertiran in samotar pri sprejemanju odločitev. Temeljlil je na svojem razumevanju poročil, tujih medijev in internetnih prispevkov. Bil je obseden s kontroliranjem informacij v namen širjenja svojega znanja, ki bi prispevalo k rešitvi določenega problema. Režim je vodil skozi strah in tekmovanje, kar mu je omogočilo druge voditelje držati na distanci. Za vzdrževanje stabilnosti sistema se je odločal tudi za podkupnine, ponižanja in grožnje. Njegovi pripadniki so ga označili za samozaprtega in človeka, ki je živel po svojih pravilih. Sprejemal je

kreativne drugih, dokler niso nasprotovale njegovim mnenjem ali dokler niso ogrožale njegovega položaja (Gause 2015, 145–146).

Posledice njegovega stila vodenja:

- sprejemanje odločitev po svojem prepričanju, tudi če je situacijo narobe interpretiral;
- zamude v sprejemanju politik;
- stroge sankcije, ko je prišlo odstopanja v ciljni politiki;
- občasni konflikti in kontradiktorne politike.

Kim Jong Il je zasedal ključne položaje, ki so mu dajale avtoriteto in situacijsko zavest. Položaj generalnega sekretarja Komunistične delavske stranke in vrhovnega poveljnika oboroženih sil, mu je zagotavljal kontrolo nad dvema najmočnejšima elementoma režima. Prav tako sta mu zagotavljala legitimnost, ki je bila potrebna za vladavino brez uporov. Zasedal je tudi določene položaje znotraj države, ki so mu omogočali hitro identificiranje in uničenje potencialnih nevarnosti. Vzpostavil je tudi informacijski sistem za hitrejši in podrobnejši prenos informacij. S tem je pridobival vse informacije, ki so bile prej cenzurirane. Zelo pomembne so bile tudi povezave s posamezniki znotraj ministrstev in poveljstva (Gause 2015).

Kim Jong Un je na istem položaju le nekaj let, kljub temu pa so že razvidne določene značilnosti vodenja političnega sistema. Kot najbolj pomembna razlika se pojavlja odprta osebnost Kim Jong Una. Kim Jong Un predstavlja nezaprtega in ambicioznega voditelja, medtem ko je bil Kim Jong Il izoliran in samotar. Kim Jong Un se večkrat pojavlja na javnih prireditvah in komunicira z državljani, njegov oče pa je v svoji eri imel le en govorni nastop. Očitno se zaveda ogromne moči, ki mu jo daje njegov položaj, prav tako pa tudi nevarnosti, ki jih predstavlja režim. Večkrat se tudi obrne na svoje svetovalce, tako je bilo v primeru raketnih testiranj leta 2012. Opazovalci ga opisujejo kot spontanega odločevalca, ki pa ima probleme s personalnostjo. Vloga Vrhovnega vodje pa ne predstavlja le igranja v javnosti, ampak tudi povezave in odnosi s širšim vodstvom. Kim Jong Un je sprva imel težave z vzpostavljanjem odnosov in lojalnosti širšega vodstva, raziskave v zadnjem letu pa kažejo na vedno večjo sigurnost položaja in stabilnosti režima. Problem ostaja njegov način soočanja s problemi. Večina opazovalcev meni, da je današnji način vodenja sistema le politična taktika, s katero si hoče pridobiti lojalnost in spoštovanje visokih funkcionarjev. Kim Jong Unu primanjkuje predvsem absolutna in trajna lojalnost vodstva in prebivalstva. Njegova

legitimnost je mnogo manjša kot pri predhodnikih, zato bo njegova odločevalska politika igrala ključno vlogo pri vzdrževanju legitimnosti v očeh državne elite. Dokler ne bo konsolidiral svoje moči, se bo moral zanašati na najbližje svetovalce in prepuščati delo Osebnemu sekretariatu. Okrog sebe ima Kim Jong Un veliko svetovalcev, ki mu na nek način pomagajo, po drugi strani pa tudi zmanjšujejo stopnjo legitimnosti (Aoki 2012; Gause 2015, 147).

## **6.5 Stabilnost sistema**

Keun-sik in Gee-dong (2013) sta pisala o napovedih kratkoročne stabilnosti in dolgoročne nestabilnosti političnega sistema pod Kim Jong Unom. Govorila sta o večih dokazih, ki bi kazali na kratkoročno stabilnost monolitnega sistema pod Kim Jong Unom. Kratkoročna stabilnost je produkt temeljite in sistematične priprave njegovega očeta. Kim Jong Il je takoj po začetku zdravstvenih težav začel pripravljati teren za Kim Jong Una. Vozil ga je po terenu, pripravljaj vojaške spremembe, ustavne reforme, krepil nacionalno obrambo, reorganiziral kabinete in razširil je strankarsko centralno vojaško komisijo. Ključni so bili javni nastopi Kim Jong Una, saj ga je na ta način približeval ljudstvu.

Kot drugi dokaz, ki je kazal na kratkoročno stabilnost režima, je prenos moči in upravljanja, ki je potekal brez problemov, kajti le dva dni po smrti je Kim Jong Un ovrednotil stabilnost nasledstva sistema in s tem preprečil kakršnokoli gibanje drugih skupin. K temu je močno pripomoglo že vnaprej pridobljena politična podpora iz Kitajske. Začetna faza tranzicije je potekala brez problemov, tranzicija moči Kim Jong Unu kot nasledniku »Suryeong« je bila zaključena v hipu, kar so potrdili tudi mediji. Kot pozitivni aspekt lahko označimo tudi hitro zasedstvo ključnih položajev v državi, ki mu glede na vlogo, ki jo opravlja, tudi pripadajo. Tako je hitro zasedel mesto prvega sekretarja v stranki, najvišjega moža Nacionalne Obrambne Komisije in najvišjega položaja v Centralnem Vojaškem Komiteju. Severna Koreja je pomemben člen tudi za Kitajsko, kar bi znal biti pomemben podatek za stabilnost sistema (Keun-sik in Gee-dong 2013, 39).

Naslednji znaki stabilnosti so lahko razvidni v severnokorejski dolgoročni voditeljski strukturi s »Suryeong« v centru. Ker monolitni sistem priznava voditelju absolutno moč, mora le ta funkcionirati organizirano na vseh področjih ter vojaških in političnih nivojih. V tej Suryeong

voditeljski strukturi, Suryeong ni individuum v naravnem smislu, ampak je voditelj celotnega sistema, ki ima moč nad celotno populacijo vključno s stranko in prebivalstvom. Sistem je sestavljen tako, da tudi ob primeru smrti Vrhovnega vodje, naslednik lahko prevzame sistem in bo pri tem ostal institucionalno in strukturno varen (Keun-sik in Gee-dong 2013).

Stabilnost režima Kim Jong Una je tudi vezana na posamezne karakteristike Severno Korejskega političnega sistema. Sistem je podprt z utemeljitvijo legitimnosti preko tako imenovane miselnosti obleganja, ki deluje na način spominjanja državljanov, da je država obkrožena s sovražniki. Zaradi take moči vplivanja na miselnost državljanov s strani elite, ljudje Severne Koreje sprejemajo monolitni sistem (Keun-sik in Gee-dong 2013).

Kljub nekaterim kazalcem stabilnosti sistema, pa Keun-sik in Gee-dong (2013, 40) pišeta o neizogibnosti nestabilnosti sistema v dolgoročnem smislu. Notranja nestabilnost bi kot prvo lahko izhajala iz dejstva, da v Severni Koreji ni jasnega načela, kakšna je vloga Suryeonga, torej Vrhovnega vodje. Avtoriteta Vrhovnega vodje temelji na obveznostih, ki jih mora opravljati. Funkcije Suryeonga niso definirane glede na položaj, katerega mora braniti (Generalni sekretar vojske, Vrhovni vodja, voditelj Nacionalne obrambne komisije), ampak glede na status kot Suryeonga. Ključna naloga Kim Jong Una je torej bila nadaljevati z obveznostmi, ki vplivajo na njegov status in neobremenjevanje z dedovanjem po njegovi vladavini. Implementacija pravih nalog se je začela z zavarovanjem monolitnega vodstva, izbrati in obravnavati pomembne politike in pridobivanje politične podpore.

Prav tako je pomembna zunanja politika in odnos z drugimi državami. Avtorja navajata problematiko pogajanj z Združenimi državami Amerike zaradi pomembnih problemov glede urana in mirovnih dogovorov, pri katerih Kim Jong Un ni bil odločen in preveč pameten. Vseeno pa avtorja navajata, da je preuranjeno govoriti, kakšne sposobnosti in spretnosti ima Kim Jong Un za reševanje pomembnih vprašanj. Kim Jong Un pa mora tudi ščititi svoje realne funkcije, da s tem prepreči konflikte in nesporazume med elito. Problem nastane, če Vrhovni vodja ne bi bil sposoben zaščititi svoje funkcije, kar bi lahko povzročilo nesporazume med elito moči in posredno prelaganje razprav o pomembnih zadevah (Keun-sik in Gee-dong 2013, 48).

Obstajajo tudi teorije, da je Kim Jong Un lutka in je na čelu države le zaradi svojega očeta. Kim Jong Un naj ne bi užival take avtoritete kot njegov oče, zato naj bi državo vodili ključni možje v Politbiroju. Politične odločitve naj bi sprejemali znotraj strankarskega vrha po svojih

načrtih. Realnost je seveda veliko bolj kompleksna. Teorijo, da je Kim Jong Un le lutka, avtor zavrže z navidezno stabilnostjo sistema, problem nastaja le pri uveljavljanju moči, za katero nima predpogojev. Kim Jong Un za preprečitev nestabilnosti sistema potrebuje nadzor nad vsemi organi. Njegov osebni aparat si mora pridobiti moč, da lahko udejanja prednosti Vrhovnega vodje. Kot neizkušen vladar mora izkoristiti prednosti voditeljske strukture, katero je ustvaril njegov oče (Gause 2015).

Možnost notranje nestabilnosti režima Kim Jong Una pa nujno ne vodi v takojšnje spremembe ali sistematsko tranzicijo v Severni Koreji. Socialistična sistematska teorija pravi, da se sprememba vodstva realizira šele, ko obstaja odpor populacije, ki doseže nivo političnega organiziranja in se elita razdeli ali izgubi vero v njegovo avtoriteto. V Severni Koreji ne obstaja noben tak primer, saj ni nobenih alternativnih političnih skupin ali organiziranega političnega odpora. Znake nestabilnosti režima Kim Jong Una kaže le odnos z Združenimi državami Amerike in Južno Korejo, kar pa trenutno še ne ogroža kolaps ali spremembo političnega sistema (Keun-sik in Gee-dong 2013).

Obstajajo pa omejitve sistema, kajti ko govorimo o možnosti sistematskih sprememb v Severni Koreji, moramo imeti v mislih, da je ključni faktor usmerjenost političnih odločitev elite. Elita moči se odziva na odprta vprašanja in izdeluje potencialne sistematske spremembe. Kljub ekonomski krizi in nezadovoljstvu populacije, je trenutno malo možnosti za organiziran odpor. Obstajajo nekatere zadeve kot na primer marketizacija, ki bi lahko ogrozila skladnost elite, vendar pa ostajajo še bolj združeni in antitrgovsko usmerjeni. Ključen je bil dogodek v času nasledstva, ko je elita moči trdno vztrajala pri ohranjanju statusa quo monolitnega sistema načelu s Suryeongom. Do tega je prišlo zaradi dolgotrajnega Suryeong sistema, ki je imel močan vpliv zaradi izoliranosti elite moči od vseh pritiskov notranje dinamike in političnih odločitev. Najpomembnejša ovira Severne Koreje za politične spremembe je prav Suryeong sistem. Institucionalizacija takšne voditeljske strukture ima učinek prepovedi formacije reform, ki ne pridejo s strani elite moči. Suryeong sistem ima moč popolnoma onеспособiti politike, ki nasprotujejo ali bi škodile sistemu. Tak sistem deluje le na primeru Severne Koreje, ohranja določeno stopnjo politične solidarnosti in preprečuje organizacijo odpornih sil kljub krizi in nezadovoljstvu (Keun-sik in Gee-dong 2013, 51).

## 7 Sklepne ugotovitve in zaključek

Politični sistem, kot je severnokorejski, priznava voditelju vrhovno poveljstvo nad vsemi sektorji v državi. Suryeong baziran sistem postavlja individuum na čelo, da uveljavlja avtoriteto nad ljudstvom in elito. V prvi tezi sem zatrjeval, da je Kim Jong Un na nek način izgubil neposredno odločevalsko funkcijo, ki sta jo pred tem nedvomno imela njegova predhodnika. Do te ugotovitve sem prišel zaradi politike Kim Jong Una, ki ima ob sebi ogromno svetovalcev in pripadnikov elite, ki neposredno vplivajo na njegove odločitve. Kot drugi razlog moje ugotovitve je pojav notranjih uporov članov elite, ki so kot kaže dobili občutek, da Kim Jong Un ni primeren za Vrhovnega vodjo. Kim Jong Il pred njim ni nobenega pripadnika elite pustil tako blizu, kot jih je moral Kim Jong Un. Posredno je na takšno situacijo vplival tudi Kim Jong Il, ki je vzpostavil posebno skupino za pomoč pri vodenju sistema Kim Jong Una.

V drugi tezi sem zatrjeval, da je prišlo do strukturnih sprememb in spremembe načina vodenja političnega sistema po prevzetju oblasti Kim Jong Una. Velika sprememba v obdobju Kim Jong Una je povečana vloga Osebnega sekretariata, ki je postal svetovalni aparat, ki je poročal o vseh zadevah in postal odgovoren za zadeve znotraj države. Pravtako je na moči pridobil strankarski vojaški komite in tako postal odločilen za konsolidacijo moči.

Kim Jong Un je razširil zapore in delavske kampe, ter tako pokazal še bolj brutalno naravo, kar je povzročilo več mednarodnih sporov. Po drugi strani pa vsako leto bolj odpira državo za turiste, ki se morajo ravnati po pravilih, ki veljajo v Severni Koreji. Kot zelo pomembna sprememba v sistemu so generacijske zamenjave, ki so bile nujne, saj bi brez njih težko dobil vsaj delno lojalnost elite. Kim Jong Un je med drugim spet povečal moč strankarskega vodstva ter kot že povedano, zbližal se je z nekaterimi člani elite in osebnega sekretariata, kar se zaenkrat ni izkazalo za pozitivno stvar. Zaupanje eliti se je najbolj skrhalo po letu 2013, ko se je zgodil poskus upora Janga, katerega je uspešno zatrl in naredil velike strukturne spremembe v Korejski ljudski stranki. Kljub spremembam so se kmalu začeli pojavljati novi prikriti upori, predvsem zaradi slabo izobraženega in neizkušenega kadra, ki mu po eni strani povečuje lojalnost, po drugi pa zmanjšuje legitimnost in zaupanje starejše elite.

V zadnji tretji tezi sem napisal, da je sistem pod vodstvom Kim Jong Una zaradi neprestanih preizkušenj nestabilen. Zadnje teze skozi svoje naloge ne morem potrditi in ne zavreči, saj sem skozi analizo virov prišel do zaključka, da ne glede na to, da obstaja kar nekaj slabosti

sistema še ne moremo trditi, da je nestabilen. Zaenkrat je Kim Jong Un uspešno krotil vse notranje probleme, kljub temu da nima vrhovne avtoritete. Ključno vlogo do cilja konsolidacije moči in stabilizacije sistema bo igral Kim Jong Un sam s svojimi notranjimi in zunanjimi politikami. Najverjetneje bo ključen tudi odnos z elito, pri kateri bo moral narediti popoln generacijski premik, saj je večina članov elite še vedno isti kot pri Kim Jong Ilu kar povzroča vprašanje glede lojalnosti. Tudi v primeru zamenjave političnega vrha pa ni obvezno, da je sistem nestabilen.

## 8 Literatura

1. Aoki, Naoko. 2012. *Koreas Third Kim: Will anything change?* World Affairs. Dostopno prek: <http://www.worldaffairsjournal.org/article/korea%E2%80%99s-third-kim-will-anything-change> (3. avgust 2016).
2. Cumings, Bruce. 2005. *Koreas place in the Sun: A Modern History*. New York: W.W. Norton & Company.
3. Darewicz, Krzysztof. 2013. North Korea: A black chapter. V *Losing control: freedom of the press in Asia*, ur. Louise Williams in Roland Rich, 138–147. Canberra: Asia Pacific Press.
4. Dürkop, Colin in Yeo Min-il. 2011. *North Korea After Kim Jong Il.* Dostopno prek: [http://www.kas.de/wf/doc/kas\\_23605-1522-2-30.pdf?110811114309](http://www.kas.de/wf/doc/kas_23605-1522-2-30.pdf?110811114309) (4. avgust 2016).
5. Gause, E. Ken. 2014. *North Korean Leadership Dynamics and Decision-making under Kim Jong Un*. CNA. Dostopno prek: [https://www.cna.org/CNA\\_files/PDF/COP-2014-U-006988-Final.pdf](https://www.cna.org/CNA_files/PDF/COP-2014-U-006988-Final.pdf) (8. avgust 2016).
6. — — — 2015. *North Korean House of Cards: Leadership Dynamics under Kim Jong Un*. Washington: Committee for Human Rights in North Korea.
7. Institute for Unification Education. 2012. *Understanding North Korea*. Dostopno prek: [http://eng.unikorea.go.kr/download.do?filename=40082\\_201407310942013200.pdf](http://eng.unikorea.go.kr/download.do?filename=40082_201407310942013200.pdf) (3. avgust 2016).
8. — — — 2014. *Understanding North Korea: Totalitarian dictatorship, Highly centralized economies, Grand Socialist Family*. Seoul: Ministry of Unification.
9. Jinwook, Choi. 2013. *On Stability and Policy Directions of the Kim Jong Un Regime*. Dostopno prek: [http://paperroom.ipsa.org/papers/paper\\_20916.pdf](http://paperroom.ipsa.org/papers/paper_20916.pdf) (9. avgust 2016).
10. Ju-cheol, Lee. 2013. The Power Elite of North Korea's Monolithic System. V *Understanding North Korea: Indigenous Perspectives*, ur. Han Jong-woo in Jung Tae-hern, 61–88. Plymouth: Lexington Books.
11. Keun-sik, Kim in Lee Gee-dong. 2013. The Stability of the Monolithic System under Kim Jong Un: An Analysis. V *Understanding North Korea: Indigenous Perspectives*, ur. Han Jong-woo in Jung Tae-hern, 38–60. Plymouth: Lexington Books.
12. Kim, Jong-il. 2003. *On Preserving the Juche Character and National Character of the Revolution and Construction*. Dostopno prek: <https://www.korea-dpr.com/lib/111.pdf> (3. avgust 2016).

13. Kwang-seo, Kee. 2013. The Historical Origins and Formation of the Monolithic Political System in North Korea. V *Understanding North Korea: Indigenous Perspectives*, ur. Han Jong-woo in Jung Tae-hern, 13–36. Plymouth: Lexington Books.
14. Kyo-duk, Lee, Lim Soon-Hee, Cho Jeong-Ah in Song Joung-Ho. 2013. *Study on the Power Elite of the Kim Jong Un Regime*. Dostopno prek: <http://www.kinu.or.kr/upload/neoboard/DATA05/ss13-011.pdf> (10. avgust 2016).
15. Levi, Nicolas. 2014. *Insanity or Par of a Plan? Prospects for Changes to North Korean Domestic and Foreign Policy*. PISM. Dostopno prek: [http://www.pism.pl/files/?id\\_plik=16087](http://www.pism.pl/files/?id_plik=16087) (10. avgust 2016).
16. Linz, J. Juan. 2000. *Totalitarian and authoritarian regimes*. London: Lynne Rienner Publishers.
17. Mong, Adrienne. 2014. Why North Korea's Kim Jong un isn't as Powerful as Kim Jong Il. *NBC News*. Dostopno prek: <http://www.nbcnews.com/news/world/why-north-koreas-kim-jong-un-isnt-powerful-kim-jong-n103926> (8. avgust 2016).
18. Ryall, Julian. 2013. Kim Jong Un: 10 ways North Korea's 'Dear Leader' is different. *The Telegraph*, 17. december. Dostopno prek: <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/asia/northkorea/10522136/Kim-Jong-un-10-ways-North-Koreas-Dear-Leader-is-different.html> (22. avgust 2016).
19. Sakai, Takashi. 2016. *North Korea's Political System*. Dostopno prek: [https://www2.jiia.or.jp/en/pdf/digital\\_library/korean\\_peninsula/160331\\_Takashi\\_Sakai.pdf](https://www2.jiia.or.jp/en/pdf/digital_library/korean_peninsula/160331_Takashi_Sakai.pdf) (11. avgust 2016).
20. Savada, Matles Andrea. 1993. *North Korea: A Country Study*. Washington: Library of Congress. Dostopno prek: <http://countrystudies.us/north-korea/> (22. avgust 2016).
21. Scobell, Andrew. 2006. *Kim Jong Il and North Korea: The Leader and the System*. Dostopno prek: [http://www.pism.pl/files/?id\\_plik=16087](http://www.pism.pl/files/?id_plik=16087) (15. avgust 2016).
22. Taylor, Adam. 2016. The Olympics are tough for all athletes. For North Koreans, they're worse. *The Washington Post*, 10. avgust. Dostopno prek: [https://www.washingtonpost.com/news/worldviews/wp/2016/08/10/the-olympics-are-tough-for-all-athletes-for-north-koreans-theyre-worse/?postshare=3811471603559107&tid=ss\\_mail](https://www.washingtonpost.com/news/worldviews/wp/2016/08/10/the-olympics-are-tough-for-all-athletes-for-north-koreans-theyre-worse/?postshare=3811471603559107&tid=ss_mail) (22. avgust 2016).
23. Worden, L. Robert. 2008. *North Korea: a country study*. Washington: Library of Congress.